Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 72 (13696) | 1972 оной мартын 26, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

…РЫН …УРЯАД …АСАГАНБИ

…республикын Верховно Соведэй …кандидадаар суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө …түрүүн ехэтэ сошоо һэм. «Юундэ на… …һунгаха гээ юм, ямар габьяатайда… …ндэмни? Имэ дээдын тушаал даажа …гүб?» Имэрхүү бодол тон түрүүн тол… …бэлэй. «Намһаа үнинэйшье, һайнаар …, ниитын ажалда эдэбхитэйшье нүхэд …олон ха юм. Тэдэнэй нэгые һунгаял. Жэ… …даа, Митрофан Тихонович Мищенко …, Анфиса Андреевна Емельянова — …, үгышье һаа, энэ Валя Самбарова, Ал… …байна... олон лэ даа түрүү хүнүүд, …ые депутадта дэбжүүлэел!» — гээ һэм. …минии үгэ дуулаагүй бэлэй.

…, депутадай уялга дүүргэхэ болоод …намтадалаа эрьежэ хараха, урдахияа бо… …баатай болооб. Теэд тэрэ гэжэ хэлэхэ, …ааршалга, габьяа байгаагүй һэн, най… …һургуули, комсомол, завод... Саашань …олдоогүй. Тиихэдэл намтарни, …бадалнн эхилбэ ха юм гэжэ ойлгоо…

…үетэн, хори наһаяа һая дабаад ябаашад, …сагта түрэһэн зомди. Үбгэ эсэгэнэр… …байгуулалсаа, абанууднай Агуухэ …хамгаалгын дайнда мүкөөдэрэнмнай …түлөө тэмсээ, аканарнай коммунизмын …табиха хэрэгтэ бидэнээ дахуулжа, ха… …олгожо ябана. Имэ һайхан хуби …бүхы эрхэ социалис обществоһоо ондоо …обществын залуушуулда олгогдодог бэ? …дура буляаһан Шекспирэй, Бальза… …, Тургеневэй, Толстойн, Шолоховой …дотор харуулагдаһан геройнуудые, үгы… …Должид хоёрые һаная. Хүн зо… …эрхэтэй болохын, инаг дуранайнгаа …, эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ мэдэжэ аба… …һэн хүнүүдэй тэдэ образууд бидэ… …һайхан эрмэлзэлээр шэрээһэн ааб даа. …, бидэнние тойроод тэдэ геройнуудһаа …хүнүүд ябадаг гэхэ байнаб. Конституцяар …бүхы эрхээ эдлэн, бидэ гүрэн түрэеэ, …ажахые хүтэлэлсэн, бүхы хүсэ шадалаа, …багша Ленинэйнгээ, түрэл партиин… …нойнгоо хэрэгтэ зорюулнабди.

…лаа һайн мэдэдэг, уялгаа ойлгоһон, …рэхын түлөө оролдодог, ажал хэрэг …лдаа түрүү, имагтал манай шэнэ үе …йдалай жэшээ харуулдаг нүхэдтэйдөө …догби.

…дунда үнинэй коммунистнууд, Лени… …н Революциин, Ажалай Улаан Тугай …Социалис Ажалай Герой, БурАССР-эй, …горсоведэй, Железнодорожно райсове… …олон юм. Жэшээнь, манай шэрдэг… …цехтэ коммунистка Анфиса Андреевна …дэлдэг, дүшэ гаранхай, хоёр хүүгэд… …мүн лэ авиазаводтоо ажаллана. Тэ… …һүүлээр заводто хүдэлжэ эхилһэн. …энэ предприятимнай мүнөө үеынхидэ …ааб даа. Оньһон техникэ, али бүхы …юрыншэг байгаа, балай ехэ эрдэмэй… …юумэн үгы агша һэн гэжэ тэдэ …дэлисэтэйгээр заводнай хүгжэжэ, …самолёдууд бүтээгдэдэг болоо. Эрдэм …туйлалтанууд, орёо оньһон түхеэрэл… …станогууд хэрэглэгдэжэ захалхадань, …Андреевна Владимир Борисович хоёр һу… …дээшэлүүлжэ эхилһэн байна. …болбол заводто шадаха, хэхэ ажал үгы …байгаа. Мүн нүхэд зонһоо болбосорол, …талаар гээгдэнги, хожомдонги хүн …ха юм. Тиигэжэ заводтоёо адли …Анфиса Андреевна мүнөө эгээл дээдэ IV …мастер болонхой, залуушуулые һургадаг, …Борисович инженер-технолог юм. …һургуулида ябадаг. Арбаад жэлэй саа… …бүлэдэ завод һайн байра үгөө һэн. Гэр …үеын бараан табяатай, телевизор, ра… …, элдэб янзын номууд олон. Сүлөө сагаа …туһатай амаралгада, эрдэмээ дээшэ… …болон театр харалгада зорюулдаг. …үргэнөөр, саагуур удхалаа һаа, Совет …асари ехэ хүгжэлтые, арад зондоо тэ… …жаргалые харуулна гээшэ ааб даа. …АССР-эй депутат Людмила Васильев… …тай хамта һара бүхэнэй гурбадахи пят… …хүдэлмэришэд, ажалшад болон бусад …шадтай уулзадагби. Тиихэдээ хүн зо… …, эрилтын, арга боломжын ямараар ехэ …харадагди. Тэдэнэр гансахан өөрын… …бүтээхын, гэр байдалаа, ажаһуудалаа …түлөө туһаламжа эридэггүй, харин

ажалай, ниитын хэрэгээр хандадаг юм. Хүдэлмэришэдэй амарха, һураха, сүлөө сагаа бэедээ туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгүүдые һайжаруулха асуудалнуудые шиидхэлсэхые гуйдаг. Депутадайнгаа дэбтэр ирахадамни: «ясли, саадай асуудал шиидхэхэ», «квартира абахадань туһалха», «домоуправлени гэртэнь заһабари хэжэ үгөөгүй», «телефонтой болгохо», «гудамжануудые зайн галаар гэрэлтүүлэгдэдэг болгохо», «автобусой ябадал хангалтагүй зандаа», «соёлой ажалда хабаадалсаха», «комсомольско түрэ хэхээ һанана» гэһэн тэмдэглэлнүүд дайралдадаг. Тиимэһээ хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулха, али бүхы эрилтыень дүүрэнээр хангаха асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ партиимнай XXIV съездын анхаралаа тон ехээр хандуулһаниинь сагай эрилтэһээ дулдыдан гараһан хэрэг мүн гэжэ ойлгодогбди. Энэ талаар манай авиазаводто ехэ юумэн хэгдэжэ байдаг. Хүдэлмэришэдэй амарха бааза Котокель нуурай дэргэдэ хүдэлнэ, һайн стадионтойбди, санаар һолжорхо бааза бии, соёлоймнай байшанда «Байкальские зори» гэжэ нэрэтэй дуу, хатарай ансамбль эмхидхэгдэнхэй, Баргажанай аймагай ажалшадтай ябалсаатай, бэе бэедээ туһалалсадаг болонхойбди, хэдэн олон хүн холо ойрын курортнуудта, туристическэ баазануудта амардаг. Энэ юһэдэхи табан жэлэй туршада манай завод шадар тамаралгын бассейн, спортивна комплекс, овощ хадагалха ехэ бааза, хүн зоной һууха хэдэн олон гэрнүүд ашаглалда үгтэхэ, сэсэрлиг ехээр һуулгагдаха, харгынууднай шэнээр заһагдаха юм.

Эды ехэ ажал хүдэлмэри хэжэ, газар нютагайнгаа нюур шарай хубилгажа, дэлхэйн арадта жэшээ харуулжа ябаһан Буряадайнгаа ажалшадай нэгэн хадаа би урдаа табигдаһан зорилгонуудые һайнаар дүүргэхэ, түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэжэ оролдоноб. СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн ехэ үргэнөөр заводтомнай дэлгэрээ юм. Минии хүдэлдэг шэрдэгшэдэй цехшье энэ мүрысөөндэ оронхой. Тиимэһээ коллективэйнгээ амжалтые арьбадхалсахын түлөө бишье оролдохо хүн аабзаб даа. Мүнөө үедэ III разрядай шэрдэгшэб, технологическа институтда орохо бэлдэлгын курсда ябанаб. Үнгөөр һайхан, нюдэндэ урин, зохид түхеэрэлгэтэй самолёдто һуухадаа, амаржа, урма зориг бадаржа, ажал дээрээ амжалта туйлабал, энэ баяртамни самолёт бүтээгшэдэй, ондоогоор хэлэбэл, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангагшадай хубита бни гэжэ һанаа һаатнай тон ехээр баярлахаб.

Л. МАХАНЧЕЕВА,
Улаан-Үдын авиазаводой хүдэлмэришэн.
БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат.

СССР-эй ПРОФСОЮЗУУДАЙ XV СЪЕЗД

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

СССР-эй профессиональна союзуудай XV съезд профсоюзуудай 98 миллион гэшүүдэй үмэнэһөө Советскэ Союзай Коммунис партида, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэ.

Съездын делегадууд, профессиональна союзуудай бүхы гэшүүд СССР-эй профсоюзуудай XV съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые, съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые ехэ баярай, омогорхолой мэдэрэлтэйгээр угтаа. Совет профсоюзууд тушаа саг үргэлжын оролдолго гаргадагайнь түлөө, захиргаанай һургуули, ажахы эрхилэлгын һургуули, коммунизмын һургуули бологшо профсоюзуудай ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө Коммунис партида, ленинскэ Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиин үмэнэһөө, бүхы ажалшадай үмэнэһөө съезд гүн ехэ баяр баясхалан хүргэнэ.

СССР-эй профессиональна союзуудай Ленинэй орденоор шагнагдаһые XV съездын делегадууд, профсоюзуудай бүхы гэшүүд ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа. Совет профсоюзуудай туг дээрэ Ленинэй хоёрдохи орденой яларһан ушар — хүдэлмэришэн ангиин, арадай интеллигенциин, хүдөө нютагуудтахи ажалшадай ехэ отрядай баатар габьяата ажалые, эдэбхи үүсхэлыень, социалис Эхэ орондоо хизааргүй үнэн байдагыень үндэрөөр сэгнэһэн ябадал болоно. Энэ үндэр дээдэ шагнал хайра бүри һайнаар хүдэлмэрилхыень, Коммунис партиин хараалһан асари ехэ түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ зорюулдаг эршэ хүсэеэ үдэр бүри шангадхахыень профессиональна союзуудай бүхы гэшүүдые уялгална гэжэ һайн мэдэнэбди.

Манай ороной экономикые хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхэ, арадуудай баян дэлгэр, болбосоронгы байдалые ехээр дээшэлүүлхэ, обществын ангинуудые, социальна бүлэгүүдые улам ойртуулха программа тодорхойлон хараалһан КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые түрэл, шухалын шухала хэрэгнай гэжэ профсоюзууд тоолоно. Коммунис партиин агуухэ хэрэгтэ СССР-эй профессиональна союзуудай үнэн байдагые манай XV съезд эли тодоор дахинаа элирхэйлэн харуулаа. Съездын шиидхэбэринүүд, КПСС-эй табиһан зорилгонууд профессиональна союзуудые, ороной бүхы ажалшадые зоригжуулна, партиин хараалһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ шэнэ ехэ хэрэгүүдтэ, шэн зоригто ажалда эдэниие уряална. Партиин съездын шиидхэбэринүүдые ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажалшадай бэелүүлжэ байһан ушар — совет обществын морально-политическэ нэгэдэлэй, парти болон арадай тон нягтаар эмхидэн жагсанхай байһанай эли тодо гэршэ болоно.

Совет профсоюзууд бүхы түүхэ дотороо Ленинэй партиин туг доро тэмсэһэндээ, тэмсэжэ байһандаа омогорхоно. Партиин хүтэлбэри доро хүдэлмэрилдэг, марксизм-ленинизмын суртал бодолдо үнэн байдаг тулада, профсоюзууд түгэлдэр хүсэтэй, ажалдаа амжалта туйладаг юм.

Партиин оролдолго хүсэлэлгын, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, ажалша интеллигенциин шэн зоригто ажалай ашаар коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури табиха, социалис демократиие хүгжөөхэ, оронойнгоо хүсэ шадал бэхижүүлхэ, арад зоной байдал улам һайжаруулха хэрэгтэ наймадахи табан жэлэй туршада соо ехэ шэнэ алхам хэгдээ. СССР-эй арадуудай туйлаһан асари ехэ амжалтанууд социалис байгуулалтын барагдашагүй арга боломжонуудтай байһые дахинаа элирхэйлэн харуулба.

Манай съезд үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудаар, улад зоной ажабайдалай талаар профессиональна союзуудай эрхилһэн ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые согсолон гаргаа. Шанга эрилтэ табиһанай, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлһэнэй үндэһөөр, КПСС-эй XXIV съездын табиһан харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ совет профсоюзуудай хабаадаха тодорхой программа хараалба. Ажалшадай үйлэдбэриин ба политическэ эдэбхи үүсхэлые саашадань бадаруулха, социалис мүрысөө, ажалда коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөө эмхидхэлгын хэрэг һайжаруулха, ажалай бүтээсэ хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлһэнэй, эрдэм болон техникын туйлалтануудые бүрин түгэс хэрэглэһэнэй, ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэһэнэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба һүбэлгэшүүлэй патриотическа үүсхэл болон дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй үндэһөөр ниитын үйлэдбэри бүхы аргаар хүгжөөхэ ба ашаг үрыень арьбадхаха асуудалнуудта профсоюзуудай гол анхарал саашадаашье хандуулагдаха байха.

Коммунис байгуулалтын талаар шэнэ илалтануудые туйлаха, арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдалай хэм хэмжээе нилээд дээшэлүүлхэ гэжэ КПСС-эй XXIV съездын хараалһан зорилго бэелүүлхэ ябадал ажалша хүн бүхэнэй шэн зоригто ажалаар туйлагдажа болохо гээд совет профсоюзууд мэдэнэ. Профессиональна союзууд юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, 1972 оной арадай ажахын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, совет арадай агуухэ һайндэрые — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха хэрэгтэ бүхы хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай оролдолго хүсэлэлгэ зорюулха байха.

Советскэ Союзай байгуулагдаһаар табин жэлэй баярай ойе угтажа байхадаа, СССР-эй бүхы арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай бүри ехээр бэхижэхын тула, манай обществын интернациональна нэгэдэлэй бүри бата бэхи болохын тула шухала бүхы юумэ совет профсоюзууд хэхэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые найдуулнабди.

Арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэхэ, ажалда, ниитын зөөридэ коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ профсоюзууд саашадаа бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха байха.

Профсоюзууд ажаллаха арга боломжо, ажаһуудал һайжаруулхын тула, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай болбосон һайнаар, аятай зохидоор амарха ябадал бүри һайнаар эмхидхэхын тула саашадаашье оролдохо, ажалай хуули, ажалай гурим ба заршамуудые сахилгада, усалталгаһаа һэргылхэ ябадал хангалгада саг үргэлжын хиналта хэхэ байха.

Профессиональна союзууд политическо-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха бүхы аргануудые хэрэглэн, ажалшадта марксистско-ленинскэ суртал бүрилдүүлхэ, буржуазна үзэлдэ эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлхэ, социалис патриотизм, пролетарска интернационализм, хүдэлмэришэн ангиин революционно, дайшалхы ба ажалай гурим заншалнуудта үнэн байха гэхэ мэтэ суртал бодолой, политическэ, моральна үндэр дээдэ шанар нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь партидаа бүри эдэбхитэйгээр туһалха байха. Профсоюзай эмхинүүд обществодо харша ямаршье үзэгдэлнүүдтэй, хүнүүдэй ухаан бодолдо, абари зандаа үлэһэн хуушанай үлэгдэлнүүдтэй бүри эрид шууд тэмсэхэ, ажалай социалис журам, коммунис ёһо заншалай гуримуудые жэншэдгүйгөөр сахихын түлөө тэмсэхэ байха. Профсоюзна эмхинүүд ажалша хүн бүхэн тушаа, политическэ, мэргэжэлэй ба оюун бодолойнь ургалта тушаа анхарал оролдолго гаргаха, граждан уялгаяа дүүргэхэ ехэ эрилтэ табихатаяа хамта, ажалша коллективүүдтэ хани ёһоной, харилсаа холбооной, харилсан туһалалсалгын оршон байдал тогтоолгодо саг үргэлжэ анхарал хандуулха, арадай баялигта эзэн ёһоор хандаха, ниитын эдэбхитэй ажал ябуулагшад байхаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ зорилго табина.

Профсоюзууд эмхидхэлэй ажал ябуулгаяа шууд һайжаруулха, хүдэлмэриингөө онол арга нарижуулха, эмхи бүхэнэй нэрэ хүндэ, хаба шадабариие дээшэлүүлхэ, үйлэдбэри ба ниитын хэрэгүүдые хүтэлэлгэдэ ажалшадые бүри үргэнөөр элсүүлхэ, хүдэлмэришэдэй суглаануудай, үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ба социальна асуудалнуудые шиидхэхэдээ тэдэ суглаа, зүблөөнүүдые бүри һайнаар хэрэглэхэ байха гэжэ съезд КПСС-эй ЦК-е найдуулна.

Советскэ Союзай профессиональна союзууд Коммунис партиин, Советскэ правительствын баримталан бэелүүлдэг ленинскэ гадаадын политикые, КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон, совет арадай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй шухалын шухала зорилгонуудта харюусадаг эб найрамдалай программые ехэтэ һайшаан дэмжэнэ. Совет профсоюзууд пролетариадай ангиин талаар һаналаа нэгэдэн талархалгын тугые саашадаа дээрэ үргэжэ ябаха, гадаадын оронуудай ажалшадтай хани барисаагаа улам бэхижүүлхэ, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай ангиин ашаг туһые хамгаалһанай үндэһөөр дэлхэйн профсоюзна хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэ ябуулгын түлөө тэмсэхэ байха.

Совет профсоюзууд хододоо Коммунис партиин найдамтай түшэг тулгууринь байха, КПСС-эй XXIV съездын хараалһан түүхэтэ зорилгонуудые дүүргэхын түлөө, манай орон дотор коммунис общество байгуулха программа бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитые эмхидхэгшэд байха гэжэ профсоюзуудай XV съезд КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые найдуулна.

Коммунизм байгуулагша, бүхы ажалша хүнүүдэй амгалан тайбан, зол жаргалта байдалай түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ — агуухэ совет арадта алдар соло!

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ совет арадай зориг бадаруулагша, эмхидхэхы агуухэ хүсэн — Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

СССР-эй профессиональна союзуудай XV съезд.

ПАРТИИН АГУУЕХЭ ХЭРЭГТЭ ҮНЭН СЭХЭ БАЙХА

СССР-эй ПРОФСОЮЗУУДАЙ XV СЪЕЗД

…Кремлиин Съезднүүдэй …СССР-эй профессиональна …XV съезд табан үдэрэй …хүдэлмэрилөө. Коммунис …агуухэ хэрэгтэ совет про… …союзуудай үнэн сэхэ …съезд дахяад үнэмшэстэй… …. КПСС-эй XXIV съез… …шиидхэбэринүүд ком… …байгуулалтын аша туһада …зоригтойгоор ажал… …профсоюзуудые, ороной бү… …зоригжуулаа гээд …найдуулһэн байна.

…хүдэлмэриин дүнгүүд …ВЦСПС-эй секретарь В. И. …мартын 24-нэй үглөөнэй …дээрэ мэдээсэл хээ. Съез… …табан секцинүүдтэ: …-олониитын; профсою… …номическа хүдэлмэриин: …сахилгын, ажаһууда… …хангалгын ба үйлэдбэ… …болбосоноор эрхилэлгын …социальна страховааниин. …хангалгын ба ажалшадай …шиидхэлгын; профсоюзуу… …хүмүүжүүлгын ба культурно… …хүдэлмэриин, үйлэдбэриие …ажалшадай хабаадал… …нүүдтэ хабаадаһан байна.

…социалис общество до… …союзуудай дүүргэдэг үүргэ …нүүдай угаа ехэ удха …хыень үгэ хэлэһэн нү… …тэмдэглэһэн байна.

Профсоюзуудай энэ үүргэ тухай съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо, мүн профсоюзуудай XV съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга соо хэлэгдэнхэй. Манай ороной социалис экономикын КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо ямараар хүгжэһые, мүнөөнэй уласхоорондын байдалые Леонид Ильич Брежнев гүнзэгыгөөр, ленинскэ ёһоор хүсэдөөр шэнжэлһэн байна гээд делегадууд тэмдэглээ гээд В. И. Прохоров хэлээ.

Профсоюзуудай үмэнэ партиин табиһан зорилгонууд, ВЦСПС-эй тоосоото элидхэл соо табигдаһан асуудалнууд секцинүүдтэ ехэ һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдээ, профсоюзуудай олоһон дүй дүршэлдэ түшэглэн, делегадууд ажабайдалай элдэб һалбаринуудта профсоюзуудай хэдэг ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха зорилготой тодорхой дурадхалнуудые оруулаа.

Секцинүүдэй хараалһан дурадхалнуудые өөрынгөө бодото хүдэлмэридэ хэрэглэхыень ВЦСПС-тэ съезд нэгэн дуугаар һанамжалан дурадхаһан байна.

Тиигээд ВЦСПС-эй болон Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ дүүрээ.

ВЦСПС-эй тоосооe зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд тушаа **А. Н. Шелепин** түгэсхэлэй үгэ хэлэһэн байна. Зүбшэн хэлсэлгэ политическэ дээдэ хэмжээндэ һайнаар үнгэрөө, манай хүдэлмэриин дүнгүүд болон саашанхи хараанууд шууд сэхээр, бодолтойгоор зүбшэгдөө. Үгэнүүд удха түгэлдэр, һонирхолтой байгаа. Энэ табан жэлдэ профсоюзуудай хэхэ хүдэлмэриин бодото программада делегадууд нэмэлтэнүүдые оруулаа, үнэтэ дурадхалнуудаар баяжуулаа гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэһэн байна.

Ороной бүхы нютагуудай предприятинуудай коллективүүдһээ, түс түс ажалшадһаа зургаа мянга гаран ажалай рапортнууд, амаршалганууд, бодото дурадхалнууд съездын нэрэ дээрэ абтаа. Энэ хадаа съездын хүдэлмэреэр манай ороной ажалшадай гүнзэгы ехээр һонирходог байһые эли тодоор гэршэлбэ гээд А. Н. Шелепин үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Эдэ бүгэдэ хадаа саашанхи ажал ябуулгын һайн программа зохёохо арга манай съездэ олгоно гээд А. Н. Шелепин хэлэһэн байна.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй тоосоото үе соо хэһэн хүдэлмэриие съезд нэгэн дуугаар һайшаагаа.

Тэрэшэлэн Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон нэгэн дуугаар баталагдаа.

ВЦСПС-эй болон Центральна шалгалтын комиссиин составта делегадууд кандидадуудые дэбжүүлжэорoo. Удаань дуугаа үгэлгэ болоһон байна. Дуугаа үгэлгын һүүлээр съездын заседани хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй тоосоото элидхэл тушаа резолюциие делегадууд нэгэн дуугаар батлан абаһан байна.

Совет профсоюзуудай ажал ябуулгада КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо, профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо үгтэһэн үндэр сэгнэлтэ, профсоюзуудые Ленинэй орденоор шагналга, профсоюзуудай үмэнэ табигдаһан харюусалгатай зорилгонууд хадаа профсоюзуудта ехэ этигэл найдабариин үзүүлэгдэдэг байһые хүтэлбэрилгын һургуули, ажал эрхилэлгын һургуули, коммунизмын һургуули байһан үүргэеэ амжалтатайгаар дүүргэхын тулада профсоюзууд тушаа Коммунис партиин ехэ оролдолго гаргадаг байһые харуулна. Профсоюзуудай ажал ябуулгын асуудалнуудаар эдэ бүхы заабаринуудые СССР-эй профсоюзуудай XV съезд хүтэлбэри болгон, шууд сэхээр дүүргэхэ байна.

Экономическа байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ профсоюзуудай нүлөөлдэг гол онол арга бологшо социалис мүрысөө саашадань хүгжөөхэ хүдэлмэреэ шангадхахыень ВЦСПС-тэ, профсоюзуудай соведүүд ба комитедүүдтэ, профсоюзна организацинуудта СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дурадхаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгэдэ үндэһэлэн ажалай бүтээсые түргэнөөр дээшэлүүлхэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, научна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые үргэнөөр хабаадуулха зорилго резолюци соо табигданхай; хүдөө ажахые

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

СССР-эй профсоюзуудта Ленинэй орден барюулагдаба

Социалис ба коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ совет профсоюзуудай ехэ габьяатай байһанай түлөө СССР-эй профессиональна союзууд Ленинэй орденоор шагнагдаа. Энэ дээдэ хайра профсоюзуудай съездын мартын 24-нэй үдэшын заседани дээрэ барюулагдаһан байна.

Ордениие СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. П. Рубен барюулһан байна. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

Профсоюзуудые Ленинэй хоёрдохи орденоор шагналга Эхэ оронойнгоо үмэнэ тэдэнэй ехэ габьяатай байһыень Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй мэдэрһэи тухай үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

СССР-эй профессиональна союзуудые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые В. П. Рубен уншаад, съездын, делегадууд болон айлшадай нэрьемэ удаан альга ташалган доро Ленинэй ордениие совет профсоюзуудай тугта бүхэлэн зүүлгээ.

Дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, съездын делегадуудые, тэдэнээр дамжуулан, бүхы профессиональна союзуудые, баатарлиг хүдэлмэришэн ангиие, хүдөөгэй ажалшадые, арадай интеллигенциие В. П. Рубен халуунаар амаршалаа. Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе эрхимээр угтаха ажал ябуулгадаа, КПСС-эй XXIV съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень профессиональна союзуудта тэрэ хүсөө.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин харюугай үгэ хэлээ. Ажал ябуулгадань үндэр сэгнэлтын үгтэһөөр омогорхохо зуураа, профсоюзууд өөрынгөө габьяануудые Коммунис партида бүрин хабаадуулна, ушарынь хадаа бүхы амжалта туйлалтануудайнгаа түлөө профсоюзууд партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй үдэр бүриин хүтэлбэридэ уялгатай. Энэ шагналга олон юумэ хэхые уялгална. Эхэ оронойнгоо дээдэ хайрын түлөө профсоюзууд шэн зоригто ажалаараа харюусаха гээд А. Н. Шелепин хэлээ.

СССР-эй профсоюзуудаһ Ленинэй орденоор шагнагдаһанай түлөө Коммунис партида, тэрэнэй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ А. Н. Шелепин нэрьемэ альга ташалган доро халуун баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМ

СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ һунгагдаһан Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй пленум мартын 24-дэ боложо.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшээр **А. Н. Шелепиние** пленум һунгаа; ВЦСПС-эй секретарьнүүдээр **А. П. Бирюкова, В. Ф. Богатиков, И. М. Владыченко, Л. А. Землянникова, П. Т. Пименов, В. И. Прохоров, Н. Н. Романов, С. А. Шалаев** һунгагдаһан байна.

Президиумэй гэшүүдээр — **В. Г. Архипов, В. А. Блюм, А. Т. Бокарев, М. Г. Долженкова, Н. В. Драгунов, К. А. Егизбаев, М. А. Заидов, С. Н. Заиченко, М. Н. Иванова, И. И. Костюков, А. П. Михалев, Т. И. Мосашвили, М. Ф. Муравьев, Б. Н. Пастухов, Л. В. Петров, В. Н. Поливанов, Н. Н. Полозов, А. М. Похмельнова, В. П. Провоторов, В. А. Сологуб, А. М. Субботин, А. П. Ушаков, А. Г. Шалаурова, И. Ф. Шкуратов** һунгагдаа.

* * *

Профсоюзуудай XV съездын һунгаһан Центральна шалгалтын комиссиин заседани мүн лэ болоо. Центральна комиссиин түрүүлэгшээр **Е. Ф. Гудина** һунгагдаба.

(ТАСС).

Политическэ һуралсал

БУЛТАНДА ҺАЙШААГДАҺАН ХЭШЭЭЛ

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ С. Я. Варфоломеев хори гараң жэлэй туршада пропагандистаар хүдэлхэ зуураа, баян дүршэлтэй болонхой. Тэрэ «Коммунизм» колхозой партийна организацидахи марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха кружогые хэдэн жэлэй турша соо хүтэлбэрилнэ. Мүнөө колхозой 18 коммунист тэрэнэй хүтэлбэри доро философи шудална. Хэшээл долоон хоногтоо нэгэ удаа понедельнигтэ үнгэргэгдэдэг.

Эрхүүгэй партийна дээдэ һургуули дүүргэһэн, олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон Степан Яковлевич хэшээл бүхэнөө идейнэ дээдэ хэмжээндэ, ойлгосотойгоор үнгэргэдэг юм.

Һаяхан КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһаг бэрхэ пропагандистын шадабари олоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор тэндэ нэмэл хэшээл үнгэргөө. Хэшээлдэ аймагай түб һууринай эмхи зургаан, промышленна предприяти болон дунда һургуулиин партийна организацинуудай пропагандистнар уригдаа.

Шэнэ темэдэ орохынгоо урда тээ пропагандист Варфоломеев үнгэрһэн долоон хоногой туршада орон соо, дэлхэй дээрэ болоһон шэнэ үйлэ хэрэгүүд тушаа тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

Степан Яковлевич хүшэр хүндэ, орёо темээ тодо ойлгосотойгоор, «Коммунизм» колхозой ажал хүдэлмэриин бодото байдалтай холбон, жэшээнүүдые дурдан байжа хөөрэбэ. «Коммунизм» колхоздо абтаһан центнер һүнэй өөрын үнэ сэн тон ехэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 28 түхэриг 16 мүнгэтэ болоо. Ямар шалтагһаа иимэб гэхэдэ колхоздо экономическа албан хангалтагүйгөөр хүдэлнэ.

Хэшээлэй дүүрэхэ багта хүн бүхэн үзэһэн материалаа хэр ойлгоо хаб гэжэ мэдэхын тулада пропагандист шагнагшадтаа хэдэн асуудал табиба. Тэрэ асуудалдань тракторна бригадын бригадир М. А. Гусляков зүб харюу үгөө.

Удаань хэшээлэй ямараар үнгэрһэнийе зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Партиин райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша Ц. Г. Замбалаев нэмэл хэшээлэй зорилго тухай сугларгашадта хөөрэжэ үгөө. Тэрэнэй удаа пропагандистнар өөһэдынгөө һанамжа хэлээ.

Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулидахи теоретическэ семинарые хүтэлбэрилэгшэ А. А. Буркова иигэжэ хэлээ: «Философи ба тэрэнэй темэ бүхэн тон орёо, бэрхэтэй байдаг. Харин Степан Яковлевич бэлэдхэлтэй, пропагандист һэн тула хэшээлээ һонирхолтойгоор, ажабайдалай бодото жэшээ дээрэһээ баримтануудые харуулан, этигэмээр, тодо һоноороор хөөрэжэ үгөө. Философиин темые политикатай, уласхоорондын байдалтай нягта холбоотойгоор үнгэргөө. Энэнь тон һайшаалтай. Би энэ нэмэл хэшээл ехэл һонирхожо шагнааб гээд мэдүүлээ.

В. КОВАЛЕНКО,
аймагай «Ленинэй зам» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

Арга боломжоёо ЭЛИРҮҮЛНЭ, ХЭРЭГЛЭНЭ

Ленинэй ордено мяха-консервын комбинадай коллектив үйлэдбэриин экономико, түрүү онол арга шудалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Энэнь үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэнь ехээр нүлөөлнэ.

Иигэжэ хэлээшые баримталхын тула зарим жэшээ дурдая.

Үнгэрһэн 1971 он комбинадай коллективтэ бэрхэшээлтэй жэлнүүдэй нэгэн байгаа. Ехэ үер боложо, республикын хүдөө ажахыда хохидол ушаруулһаниинь мэдээжэ. Комбинадта тушаагдаха ёһотой мал саг соогоо асарагдажа тушаагдаагүй һэн. Мал тушааха график эбдэгдэжэ, комбинадай үйлэдбэридэ һаад ушаруулха олон юумэ дайралдаа. Ганса сентябрь-октябрь һарануудта жэлэй туршада тушаагдаха бүхы малай аяар 45 процентнь тушаагдаһан, жэл соо продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 50 процент дүүргэгдэһэн байна.

Комбинадай хүдэлмэришэд эдэ бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, урдахи зорилгоёо дүүргэһэн байна. Эндэ асарагдаһан мал, галууң, нугаһан богони болзор соо үүсэлэгдээ. Коллектив технико-экономическа һайн үрэ дүн түйлаһан, мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарие 4 процентээр үлүүлһэн байна.

1970 онойхитой сасуулхада, үйлэдбэриин хэмжээн 8,5 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Энэнь хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар түйлагдаа. Мүн 629 мянган түхэригэй ашаг олзо даабариһаа гадуур абтаа.

Комбинадай коллектив эдэбхи үүсхэл гарган, үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэн хэрэглэжэ, амжалта түйлаа. Тиихэдээ шэнэ онол арга хэрэглэхэ, түрүү дүй дүршэл халан абалсаха гэжэ ехэ оролдолго гаргаһан юм.

Комбинадай урлан нарижуулагшад энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаа. Түмэр баанхануудые хэдэг цехэй эдэбхитэйшүүл Борис Деревянных, Ростислав Кузьмин, Владимир Мелан баанхануудай хабхаг хэхэ түхеэрэлгэ оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нэгэ хүдэлмэришэнние сүлөөлжэ, ондоо ажалда хэрэглэхэ арга олгобо.

Механическа цехэй слесарь Николай Ситников шубуунай мяха полиэтилен туулмаг соо хэхэ машина нарижуулан һайжаруулаа. Энэ ажал вакуумай даралтын аша туһаар дүүргэгдэдэг. Слесарьнууд Владимир Семенихин, Александр Полозов, техническэ фабрикануудай цехэй бусад урлан нарижуулагшадай туһаламжаар үйлэдбэриин хаядаһа дахинаа хэрэглэхэ арга олгоһон байна. Тэдэнэй энэ дурадхал үйлэдбэридэ ехэ аша туһатай байба. Нёдондо 57,6 мянган кубометр уһан гэхэ гү, али мүнгэн дээрэ тоолоходо 7,2 мянган түхэриг алмагдаа.

Ажалдаа эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандадаг хүдэлмэришэд үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэлсэнэ. Холодильнигай коллектив олон бэшэшье һала, комбинадай хэрэглэмжэ хангажа шадана. Тэдэнэр үйлэдбэридөө шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэдэг болоо. Энээнэй ашаар Владимир Сошнянинай даадаг бригада хүдэлмэриин 5 үдэрэй даабарие 4 үдэр соо дүүргэдэг болоо. Бригадын гэшүүд саашадаашье даабаряа нэгэ үдэрөөр уридшалан дүүргэхэ уялга абаад, түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалба. Мүнөө комбинадай бүхы коллектив тэдэнэй үүсхэл дэмжээ. Үйлэдбэриин 500 гаран түрүүшүүл даабаряа уридшалан дүүргэхэ уялга абанхай. Хүдэлмэришэд Лидия Самойлова, Мария Жерлова, Клавдия Глухова, Николай Аранзин болон бусад зарим түрүүшүүл энэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябана.

Тэдэнэр ямар аргаар амжалта түйланаб гэхэдэ, ажалдаа түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэнэ, үйлэдбэриингөө экономико шудална. Түрүү дүй дүршэлэй 21 һургуули комбинадта эмхидхэгдэнхэй, тэндэ 600 гаран хүдэлмэришэд һуралсана. Хүдэлмэришэд һургуулида олоһон дүй дүршэлөө үйлэдбэридөө үргэнөөр хэрэглэдэг болоо.

Һуралсалда хабаадагшад үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ онол арга бэдэрэн олоно. Предприятиин бүхы байдал, шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд һургуулида һурагшадай анхаралда табигдана.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ комбинадай коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Продукци худалдаха жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 28 болотор дүүргэхэ, 600 мянган түхэригэй мяха, мяханай зүйлнүүдэй, үргэн хэрэглэлэй эд бараа түсэбһөө гадуур бүтээн гаргажа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 0,5 процентээр үлүүлхэ гэжэ тэдэнэр хараалаа. Үйлэдбэриин ургалтын хэмжээнэй 98 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар түйлагдаха юм.

Коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллажа байһые үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хоёр һарын үрэ дүн элишэлнэ.

Г. ХАРЧЕНКО.

Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан юм. Локомотив-хабсаралгын цехэй электро-гагнууршан Василий Санжиевич Цырендоржиев табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл хахад соо дүргэхээр шиидээд, халаанайнгаа даабари 60—70 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электро-гагнууршан В. С. Цырендоржиев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЗАВОД СООГОО ЭРХИМ КОЛЛЕКТИВ

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой электро-гагнууршан Вера Манькова сугтаа ажалладаг нүхэд соогоо эгээн залуунь юм. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ 16-дахи ГПТУ дүүргээд, эндэ ажалладаг болоһон. Үшөө училищида һуража ябахадаа, басаган тус заводто ажалай дүршэл гарахаар эльгээгдэһэн байгаа.

— Һургуулияа дүүргээд, Леонид Иванович Прутовойн даадаг бригадада хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэдэг һэм, — гээд Вера хөөрэнэ.

Басаганай энэ бригадада ажаллахаяа хүсэжэ ябаһаниинь дэмы бэшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, энэ багахан коллектив жэл бүхэндэ даабари, уялгаяа ходо-доо үлүүлэн дүүргэдэг байһанаараа завод соогоо суурханхай юм. Коммунис ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тус коллективэй гэшүүд барандаа залуушуул болоно. Тэдэнэр ажаллажа ябаад эрдэм һургуулияа дээшэлүүлдэг, спортын элдэб кружогто хабаадалсадаг байха юм.

Вера Манькова мүнөө электро-гагнуур хэдэг аппарат шудална. Тэрэ үдэр бүриингөө даабари заатагүй дүүргэдэг байна.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) бригадир Л. И. Прутовой, Б. Г. Боязитов, В. А. Далбахеев, В. Манькова гэгшэд хэһэн ажалайнгаа дүн согсолжо байна.

Авторай фото.

Коммунист тухай хөөрөөн

Ажалша БҮЛЭ

Зураглал

Тугаарай мянган ондоо аялгаар маарадлдааша хурьгадшье эхээ хүхэжэ садахалаараа тангаран харайлдажа наадаһаар байтараа нойрсошобо хэбэртэй. Хурьгадаа садхааһан барбагар томо хонидшье маамар-маамар хибэдэһээ хибэжэ анир гүй.

Тойроод хон-жэн, гансал гэрэй хушалтаһаа мүндэгэр томо дуһалханууд байд гээд лэ соб-соб газарта сэсэрэн унана.

Үүрэй солбоноор гараһан аад, һаял хони хурьгадаа эдеэлүүлжэ, хашаа хорёогоо сэбэрлэжэ дүүргээд, үдынгөө сайда ороһон хонишод үнөөхил ажал тухайгаа ярилдаһаар. Тугаарай гэрэй хушалтаһаа унаһан дуһалхануудые харахадаа, хонишодой шарайда ямар нэгэн баярай тэмдэг үзэгдэнэ.

— Сагаа һара дулаан амисхалаар гараа һэн. Яһала дулаан хабар ерээ. Добо гүбээнүүдэй наруули газар харлаба. Хонидоо бэлшээхэдэ үбһэ хулһандамнайшье арьбан. Хабарай һүүл үшөө хайшааханаар ерэхэ һэм. үбһэ тэжээлээ гамнаха болонобди,—гэжэ Аня Эрдынеева эзэн ёһоор хөөрэнэ.

Тус отарынхид тэжээлээ ехэ наринаар гаргашалдаг. Хорёо соонь үбһэ, һолоомо залхуугүй наринаар амяарлан соможорхиһон харагдана. Зарим хонишод үбһэ, һолоомоёо бүхы хонидтоо нэгэ хашаан соо тараан үгэдэг. Эндэ тиимэ бэшэ, хорёогоо хэдэн газар таһалжа, хонидоо хүсэ шадалаарнь илгажа, бүлэг бүлэгөөрнь эдеэлүүлнэ. Ороохо тарянай зүйлшье үгэхэдөө, тамираар муу хонидтоо ехээр эдюулдэг, бүлеэн уһаар ундалуулдаг. Энээнэйнь ашаар хонидынь дэлэнгээр дүүрэн, хурьгадшье гарза хоролтодо ороногүй, түргэн солбоноор түлжэнэ гээшэ бэзэ. Эдэ бүгэдые ажаглахада, ажал хүдэлмэридөө тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг, мэргэжэл шадабари ехэтэй, үйлэдбэриин ёһотой эзэд гэжэ тодорхойлмоор.

Аня Эрдынеева һаял хори гаража ябабашье, ажал хүдэлмэридөө шалгарһан, нютаг нугадаа, улад зондоо хүндэтэй болоһон, алад саагууршье сууда гараһан.

...1960 оной намар арбан дүрбэтэй басаган ажабайдалай үргэн зам уруу нэтэрүү шанга алхам хээ һэн. Тинхэдэ хорёод модондо оршодог Ахарай һү һаалиин гүүртынхидые гайхуулаа бэлэй. Эжыдээ һанал бодолоо нээхэдэнь, Цыцэрэн Цыдыповна таһа арсажа, һургуулидаа бусажа, һургаалаа үргэлжэлүүлхыень дурадхаа. Хара багаһаа эхын хормойһоо шагтагалдажа, үхэр малай хойноһоо дахалсаһаар арбан дүрбэ хүрэһэн басаган малда айхабтар дуратай байжа, хэзээшье һаалишан гү, али тугалшан болохоор бэлэн байба. Һүүлэй һүүлдэ эхэнь намнажа, үлдэжэ ядахадаа, басагаяа энхэрэн үндэжэ зүбшөөгөө һэн.

Басаганайнгаа һаалишадай зараса болоод, урагша хойшоо гүйхэдэнь эхын зүрхэндэ юун һайн байхаб даа. Эдэ бүгэдые ойлгоһон һаалишад Цыцэрэн Цыдыповнагай сэдьхэлые заһажа, ябан ошон ухаа орожо, һургуулидаа бусаха аалам. Теэд ажал хүдэлмэриһөө хүн доройтоогүй юм даа. Яажа мэдэхэб, иимэ эрид шууд зоригтой хүнһөө аша үрэ гаражашье магад гэлдэгшэ бэлэй. Гар үзүүрэй ажалда шадамар бэрхэ, хүнгэн солбон басаган бултанай зүгһөө магтаалда хүртэхэдөө, улам оролдосотойгоор ажаллаба. Ахамад һаалишадай дүй дүршэл анхаран абахые оролдодог, заримдаа шухала хэрэгээр ошоһон һаалишадые һэлгэжэ, үнеэдыень һаадаг, тугалнуудыень эдеэлүүлдэг байһан.

Жэл үнгэрһэн хойно Аниин зориһон зорилго бэелүүлэгдэбэ. Арбан дүрбэн толгой үнеэдые абажа, гараараа һааха гээшэ хэды хүндэ хүшэр байбашье, унтаха нойроо хайрлангүй, үдэр һүниие илгаагүй тооной ажаллаа. Ахамад һаалишадһаа бага һү абахагүйн түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоо. Хэнэйшье мэдэһээр, түрүүшын үдэрһөө амжалта түйлаха гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг гээшэ бэзэ. Теэд түрүүшын бэрхэшээлнүүдһээ зүрхэеэ мохоо һаа, саашадаа зориһондоо хүрэхэнь бэрхэтэйхэн ха юм. Аня энээнһээ айгаагүй. улам хатуужаа, зоригжоо бэлэй.

Иигэжэ хоёр жэлэй туршада нилээд тухашарһанай һүүлээр хэдэн жэл удаагуур түрүүшүүлэй зэргэдэ дабшаа, эхынгээ, ахамад нүхэдэйнгөө найдабарие бэелүүлһэндээ баяртайшье, омогтойшье ябаа һааб даа.

...1966 он. Аниин ажабайдалда, бүхы наһандань мартагдашагүй жэл һэн. Юуб гэхэдэ, залуу басаганай жэшээтэ ажалые, сэбэр харгые хараадаа абажа, колхозой ВЛКСМ-эй комитет Агууехэ Ленинэй партиин гэшүүндэ орохыень зууршалга үгэбэ. Тэрэ үдэрһөө хойшо һаалишан басаган өөрынгөө ажалда бүри эрилтэ ехэтэйгээр хандахаһаа гадна, суг ажалладаг нүхэдэйнгөө, бүхы гүүртынгээ ажал хэрэгтэ анхардаг, һү һаали дээшэлүүлхын, шанар шэмыень һайжаруулхын тула оролдолго гаргадаг болоо. Коммунис партиин гэшүүн хаанашье, хэзээшье түрүү ябажа, бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг гээшэ бэзэ. Тэрэл жэл гүүртын партийна бүлэгэй гэшүүн болоо. Иигээд ажабайдалһаа гээгдэхэгүйн, өөрынгөө мэдэрэл дээшэлүүлхын тула ажалай һүүлээр тусхай литература, ном, газетэ шудалаа.

Аня нюргаар набтаршье һаа, шандааһан бэетэй, асалха, ашахадаашье абаашта й, бүһэтэйшүүлһээ доротохогүй. Ажаллажа байхыень харахада, абьяастай гээшэнь. Энэ бар хүсэ, нэтэрүү эрид зан «бурхан» үтөөгүй, харин ажал хүдэлмэри бэлэглээ бшуу. Хэнэйшье мэдэһээр, гансал ажал хүндэ алдар соло, шиидэнги абари зан, адар хүсэ үгэдэг гээшэ гүб даа.

— Хонин ажалда зургаадахи жэлээ хүдэлнэб. Үбгэмни юһэн жэл хүдэлһэн хадаа д
лөөр баян, намайгаа ш
хэ зэргээрээ һургадаг. һ
нүүдтэ һайн дүнгүүдые т
Энэ жэлдэшье зуунһаа
га, толгой бүриһөөнь 3
ноһо абаха социалис
хайбди. Мүнөө хонидой
саг дүүрэнтэй. Тоолоо
сүүлээд харахадамнай
зуун хурьган абтаад
шэн хабшанда нэрбүүлэ
ной амта танюулхал
долго гаргагдана,—гэжэ
тумовна хөөрөөгөө
нэ. — Хони хараха гэ
ажал ха юм даа. Үнеэ
бэшэ. «Һүн үнеэнэй хэ
гэжэ, һайн эдеэлүүлбэл
Харин тиихэдэ хонин а
хим дүн түйлахын ту
жэл соо хойноһоонь да
тэй. Тиимэһээ эндэ ха
долго бага, үшөө на
өөрын үүсхэл хэрэгтэй.

— Хониднай хүсэ
һайн хадаа һүөөршье
мэ болохолоороо хурь
томо болосотой. Эндэ
хурьһэн бага зэргэ х
тай. Хэр тиибэшье зү
үедэ хонидые бэлшээ
хада, үбһэ ногоогоор,
маагаар, унда уһааршье
бэг бэлшээритэйбди. Ш
хуурангүй адуулжа гар
һанаһандаа хүрэхэ,
абахаар,—гэжэ Анин
Эрдынеев хөөрэнэ.

Илья Санжиевич Эр
жэл хонишоноор ажа
дань механизатораар х
рим жэлдэ тарян хур
луун хаһада трактор,
лоодожо, колхоздоо
үзүүлдэг. Хуушан
зүрхэ сэдьхэлыень х
шье, хонин ажал ажах
һалбари. Тиимэһээ тэр
ноһоо эзэн хүнэй хару
тэй, даб гээд дайрал
хонишоноор табихань
юм даа гэжэ сэдьхэлэ
дог.

Һаяхан Илья Сан
тиин гэшүүн болонхо
дэтэ найдабарине ганса
ажалай амжалтаар бэе
шэ, бүхы ниитын ажа
ургахын түлөө оролдо
гэжэ тэрэ мэлэнэ. Эн
Партиин XXIV съезды
ЦК-гай ноябрин Пленум
эй Верховно Соведэй
шиидхэбэринүүдые бэел
лөө оролдодог, олоной
гүуламжын хүдэлмэри
юм.

— Намайе эрхим ма
бага зэргэ магтадаг. Эн
эжымни үүргэ ехэ юм
хара багаһаам хойшо
малда, ажал хүдэлмэ
тайгаар. хүмүүжүүлээ
нөөшье эжыһээ жэшэ
Һаяхан «Республикын
малшан» гэһэн үндэр
хүртөө, — гэжэ Аня
омогорхон, уяран хөөрэ

Ленинэй нэрэмжэтэ
хонишодой хоорондо со
рысөөн үргэнөөр дэлгэ
луу малша бүлэ мүры
баадахадаа заатагүй
мэлтэ түлбэри. шанд
ехэ салин хүлһэ абахы
шэ, харин хамтын ажа
сэ, ниитын малай ашаг
шэлүүлхын, тоо толгой
руулхын лэ түлөө орол
хэ сусахые мэдэнгүй х
ёр.

Вас. БУДА
Сэлэнгын аймаг.

МАРТ—ГАБШАГАЙ ҺАРА

«Забайкаллес» комбинадай хүдэлмэришэд арадайнгаа ажахыда барилгын модо ехээр бэлэдхэхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Хандагатайн, Шулуутайн, Худанай, Байгалай, Ардасаанай леспромхозуудай коллективүүд түрүү ажалаараа шалгаржа ябаһаар. Эдэ коллективүүд модо бэлэдхэхэ даабаряа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ. Байгалай, Хандагатайн леспромхозуудай модошод март һарын түрүүшын арбан үдэрэй даабариһаа гадуур тус тустаа 500—1000 кубометр модо бэлэдхэжэ, олоной дундаһаа онсо шалгарба. Энэ амжалтаяа улам арьбадхаха хэрэгтэ эдэ предприятинуудай хүдэлмэришэд ехэ хүсэл оролдолго гаргана.

Худанай леспромхозой хүдэлмэришэд байгша оной түрүүшын хоёр һарын даабариһаа гадуур 4 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн юм. Эдэнэр февраль һара соо эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлжэ, ехэ модо бэлэдхэһэнэйнгээ түлөө СССР-эй ой модоной промышленностиин министерствын, модошодой профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа бэлэй. Энэ леспромхозой модошод һайн тай модо бүри ехээр бэл рилготойгоор ажаллана.

Байгалай, Хандагатайн жанай леспромхозуудай байгша оной нэгэдэхи даабари болзорһоонь урид гэжэ, даабариһаа гадуур мянган кубометр модо хээр уялга абаһан Тиимэһээ габшагай һар носхогдоһон мартда «З лес» комбинадай модош хүсэ шадалаа элсүүлэн жа байна.

Н. ТЮР

ПАРТИИН АГУУЕХЭ ХЭРЭГТЭ ҮНЭН СЭХЭ БАЙХА

СССР-эй ПРОФСОЮЗУУДАЙ XV СЪЕЗД

(Эхининь 1-дэхи нюурта).

саашадань дэбжээхэ талаар коммунис партиин табиһан бүгэдэ арадай зорилго шиидхэлгэдэ профсоюзуудай бүхы хүсые элсүүлхэ шухала гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Оронoй арадай ажахын саашадаа хүгжэхэтэй, өөрыгөө хамгаалгын бэхижэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлнүүдтэ город ба тосхоной ажалшадай, бүхы совет хүнүүдэй байдал улам һайжараа гэжэ СССР-эй профессиональна союзуудай XV съезд һаналаа хананггаар тэмдэглэнэ. Салин хүлһэнэй асуудалнуудаар КПСС-эй XXIV съездын хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ профсоюзна организацинуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулхые хүдэлмэришэд, колхозниигууд болон алба хаагшадай ажал хамгаалха ба ажалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар түсэбэй ёһоор хүдэлмэри хэхые съезд дурадхана. Ажал тухай хуулиие сахилгын хойноһоо хиналта шангадхаха зорилгоор профсоюзуудта хуули ёһоной ажалай инспекци байгуулха гэжэ һанамжалан дурадхагдаһан байна.

Коммунизмын түлөө ушар ёһо мэдэн, эдэбхитэйгээр тэмсэдэг байхаар совет хүниие хүмүүжүүлхэ түүхэтэ зорилгые шиидхэлгэдэ профессиональна союзууд шухала үүргэ дүүргэдэг гээд резолюци соо саашадаа хэлэгдэнхэй. Коммунис үзэл бодолтойгоор, марксизм-ленинизмын, социалис патриотизмын ба пролетарска интернационализмын үзэлөөр үргэн олон ажалшадые хүмүүжүүлгэдэнь Коммунис партида эдэбхитэй туһаламжа үзүүлхыень ВЦСПС-тэ, профсоюзуудай соведүүд ба комитедүүдтэ, профсоюзна организацинуудта съезд дурадхаа. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэлгэдэ ба тэрэниие һайндэрлэлгэдэ профсоюзуудай үргэнөөр хабаадалгые хараалһан хэмжээ ябуулгануудые ВЦСПС, профсоюзуудай соведүүд ба комитедүүд зохёожо бэелүүлхэ ёһотой.

КПСС-эй XXIV съездын хараалһан гадаадын политическэ хараа шэглэлые, съездын һайшааһан эб найрамдалай программые ёэслүүлгэдэ бүхы хүсэ ба аргануудаар туһалха, империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, монополинуудай мүлжэхы политикада эсэргүүсэн, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн хүдэлмэришэнэй ба профсоюзна хүдэлөөнэй бүхы хүсые нягтаар жагсаалгада бүхы хэмжээгээр туһалха гээшэ совет профсоюзуудай хэхэ уласхоорондын ажал ябуулга болоно гэжэ съезд тоолоно.

Профессиональна союзууд КПСС-эй ленинскэ ЦК-е тойруулан өөрынгөө зэргые улам бүри нягтаар жагсааха, манай орон дотор коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэнь партиин үнэн сэхэ ба дүтын туһалагша саашадаашье байха гэжэ СССР-эй профсоюзуудай XV съезд КПСС-эй Центральна Комитедые найдуулна гээд резолюци соо хэлэгдэнхэй.

СССР-эй профсоюзуудай уставта зарим хубилалтануудые оруулха тухай тогтоол удаань баталан абтаа.

Профсоюзуудай хүтэлбэрилхы органуудай составта һунгаха зорилгоор нюусаар үгтэһэн дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тоололгын комиссиин түрүүлэгшэ **В. Н. Поливанов** соносхоо.

СССР-эй профсоюзуудай XV съездын түгэсхэлэй заседани Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо 15 часта нээгдээ. Нүхэд **Г. И. Воронов, Ф. Д. Кулаков, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов** болон **К. Ф. Катушевай** президиумдэ ерэжэ һуухада делегадууд, айлшад удаан саг соо альга ташан угтаа.

Профсоюзуудай XV съездын һунгаһан ВЦСПС-эй эмхидхэлэй пленумэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай мэдээсэлые делегадууд шагнаа.

Совет профсоюзуудта Ленинэй орден заседани дээрэ баярай оршон байдалда барюулагдаһан байна.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые съезд угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Коммунизм байгуулгын илалтануудта совет арадые эмхидхэн зоригжуулагша Коммунис партиин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан нэрьемэ альга ташалган зал соо болоо. Бултадаа хүл дээрээ бодон зогсоо. «Ленинэй партида алдар соло!», «Ленинскэ ЦК-да алдар соло!» гэһэн юрөөлнүүд табигдаа. «Ура!» хашхаралдаан болоо.

СССР-эй профсоюзуудай XV съезд хаагдаһан дээрэ соносхогдоо. Партийна гимн «Интернационалые» делегадууд, айлшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр дуулаһан байна.

(ТАСС).

Хонишодт туһална

Мүнөө үедэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо түл абалга дүүрэхэ тээшээ болојо байна. Одоо хонишодой бүхы хаба шадалаа гаргаха саг ерээд байна гээшэ. Юундэб гэхэдэ, гарза гайда оруулангүй түлжүүлхэ гээшэ хонин ажалай харюусалгатай хоёрдохи шатань болоно бшуу.

Иимэ харюусалгатай үеые хайшан гээд һайнаар үнгэргэхэб гэжэ тус колхозой правлени, партком эртээнһээ бодомжолһон байгаа. Хонин ажалай халуун хаһын үедэ колхозой бүхы хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ядалдаһан, тулгардаһан, отаранuудта ээлжээ ээлжээгээр ошожо, туһалха гэжэ хэлсэгдэһэн юм. Тэдэнэрһээ гадна, сельсоведэй, сельпогой алба хаагшад энэ шухала хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр дүй дүршэл багатай залуу хонишодто ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Гол түлэб хурьгадыень эрьежэ абалсадаг, үбһэ тэжээлыень зөөлсэдэг, хашаа хорёоень заһалсажа сэбэрлэдэг байха юм.

— Би Намаг-Толгойдо байрлаһан Базар Цыреновэй отарада ошожо хүдэлөөб. Энэ нүхэр 586 эхэ хонидые харууһалдаг, — гээд колхозой бухгалтер Гуржап Санжиев хөөрэбэ. — Минии ошоходо хонидынь түлэг хурьгалжа, сүүдхэдэээ 30-аад хурьгад абтажа байгаа. Мүнөө 480 хурьгатай болоод байна. Би хурьгадыень абалсаһан, үбһэ хулһыень зөөлсэһэн, дулаан болотор хүрэхэ түлеэень бэлдэлсэһэн байнаб. Базар Цыреновэй отарада байра байдалынь һайн, үбһэ тэжээлээр элбэг. Юрэ лэйнгээ түл гүйсэд һ гэжэ найдахаар...

Мүн сельсоведэй Дашабыл Дамбаевич уулзажа хөөрэлдэһэмнии дүүлээ:

— Бидэ Цыбикдорж отарые нёдондо жэлһ абаһан байнабди. Т нөөшье энэл хонишоно да ажаллаа гээшэбди. Э хурьгадаа яһала һай байнхай. 584 эхэ хо хурьган мүнөө үедэ аб Сельсоведэй секретарь Эрдынеева хонишондо хүргөө.

Отара бүхэндэ ошо ерэһэн хүнүүд түрэһ тамир һайн, хурьгад наар абтаа, тэжээл э тэшэлэн хараһан үзэ баяртайгаар хөөрэнэд.

Колхозой бүхы хони эй 50 жэлэй алдарта о түрэтэйгөөр угтахын түл но. Тэдэнэр үнгэрэгшэ мянган хурьга абажа тү байгаа һаа, энэ жэлдэ хурьга абажа. алдарта дэртэ ажалай бэлэг б социалис уялга абаа. хыдөө 11500 хурьган жүүлэгдэжэ байна.

Д. Д

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ЮРЫН СЭРЭГШЭ ЯБАҺАН ЮМ...

1. Дахинаа уулзалга

...Миндэ! ...Амар сайн! — Тимофей ...минии гарые шангаар бари-...эйгөөр адхаха гээшэнь! ...шанга, шүрбэһэлиг. Аяар ...дабажа ябаһан хүн гэжэ ...өөр бэшэ. Харабтар ша-...утэйгээр миһэлзэнэ. Ти-...Ильич уһан буряад хэлэ-...һаа, ород угсаатай. Шэг ...үбэлэй шобтормо шэрүүн, ...халуун, далайн һалхин-...ро нэрбэгдэжэ, наранай эл-...садахысаа шэнгээһэн лэ ...Бүхы наһан соогоо Байгал ...загаһашалжа ябаһан хүн ха...

...й, нүхэр, һонимнай? — ...Тимофей Ильич тамхилха ...хөөрөөгөө эхилнэ, ...түрүүшынхиеэ хэдэн ...урда тээ Байгалай эрье дээ-...лсаа бэлэйбди. Зунай һүүл-...үүд тогтожо, наран ха-...халуун элшээ далайн ...дээгүүр сасажа, аалин дол-...ганай хашарһаар мүн-...жэ байгаа һэн. Загаһашадай ...долгиндо зохидхоноор үл-...жэ, хөөрөөнэй утаһые ...тулангүй үргэлжэлүүлнэ...

— Далай дээрэ гушан долоон онһоо хойшоб....

— Тимофей Ильич Лиханов хадаа загаһанай Байгал-Хударын заводой үнинэй хүдэлмэришэн, түрүү загаһашан юм. Мүнөөдөө далай дээрэ Лихановтал адли шадамар загаһашад үсөөн. Үшөө гараар гүрэһэн губшуураар омоли агнажа ябаһан хүн даа, — гэжэ заводой директор хэлээ һэн.

Манай танилсаһан үдэрһөө хойшо хэдэн жэл үнгэрөө. Харин мүнөө уулзахадаа, Тимофей Ильичэй намтарай шэнэ хуудаһые ирабаб...

2. Москва — хойномнай — зүрхэмнай, амимнай

...оной намар, Фашистнууд ...түб хото — Москва руу ...глүүлжэ, сэрэгээшье, тех-...хайрлангүй добтолно. ...дээгүүрнай хара үүлэн ...эхилээ бэлэй. Москва ...хамгаалхын тула бүхы со-...зон — үбгэн залуугүй бо-...байна. Зоя Космодемьян-...комиссар Клочковой бо-...зуугаад, мянгаад сэрэг-...баатаршалга түүхэдэ, манай ...дьхэлдэ хэтэ мүнхэ. ...шадар фашистнуудай ...сарагдажа, тэдэнэр үй ...гдожо, гэдэргээ түригдэ-бэ. Москва хотые хамгаалалгада, фашистнуудые үй бута сохилгодо Сибириин болон Забайкалиин сэрэгшэдэй шэн габьяагаараа илгарһаниинь мэдээжэ. Эндэ түрүүшын асари ехэ байлдаануудта Буряад ороной хүбүүдшье олоороо хабаадалсаһан байха юм.

— Манай часть түрүүшынхиеэ байлдаанда Москва шадарай Подольск городой хажууда 1941 оной октябрь һарада хабаадалсаһан юм, — гэжэ Петр Ильич хөөрэнэ. — Бидэнэр һүниин хаб харада эшелонһоо буужа, хэдэн арбаад мондондо зогсонгүй ябаһанайнгаа удаа амарангүй добтолгодо ороо һэмди.

«Нэгэшье алхам сухарихагүй!» гэһэн захиралта үгтэбэ. Сэрэгшэ бүхэн Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэхөөр бэлэн байгаа. Би полуторка дээрэ «Максим» пулемедые дүрбэдхэжэ тодхоһон зенитнэ ротодо ябааб. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд имэ арба нэгэн автомашинанууд дайсадай самолёдуудые угтахаһаа гадна, дайсадай ябаган сэрэгшэдые туулган аадараар «шабадаг» һэн. Юун бэ гэхэдэ, тэрэ сагта маанадта үхэр буу, миномедууд үшөө үсөөн байгаа бшуу. Фашистнууд һогтуугаар, хамсыгаа шуунхайнууд добтолгодо хэдэн дахин ороһон. Фашистнуудые бидэнэр дүрбэдхэгдэһэн пулемедуудай һомоор хиргаабди.

Дайсадай бомбардировщигууд үдэртөө хэдэн дахин ерэхэ, танкнууд добтолхо, үхэр буунууд буудаха.. Заримдаа газар сүмэржэ байһандал һанагдагша бэлэй.

Минии нютагай хүбүүн Цырен Федоров Москва шадар шархатаа һэн. Цырен Федоров дайсадтай эрэлхэгээр тулалдажа, шэн зориг, габьяа гаргаһан байна. Мүнөө нүхэрни Корсаково тосхондо ажаһууна. Хожом 1942 ондо февраль соо баһа минии нютагай хүбүүн Прокопий Антонов Аристово тосхоной дэргэдэ (Смоленскэ область) хүндөөр шархатаа һэн. Би байлдаанай улаан гал сооһоо нүхэрөө үргэлжэ, ара талада гаргажа, санитарна пунктда абаашааб хүм. 1945 ондо сэрэгэй албанһаа бусажа, түмэр замай Улаан-Үдын вокзал дээрэ бууxадамни, Прокопий Антонов угтажа, ехээр баярлуулаа һэн. Прокопий хүлгүй болобошье, удаан саг соо үйлэдбэридэ хаба соогоо хабаадалсаһан юм. Нүхэрни мүнөө амаралтада гаража, Тресково тосхондо ажаһууна.

1941 оной декабриин 5-да манай сэрэг Москва шадар түүхэтэ добтолгоёо эхилээ. Тэрэ үдэр бишье добтологшодой түрүү зэргэдэ ябалсааб. Фашистнуудые намналсажа, 1942 оной май һара болотор байлдаануудһаа гараагүйб.

1942 оной август соо Ржев хото шадар түрүүшынхиеэ шархатаһан байгааб.

Түб хото — Москвагаа хамгаалалсаха хуби заяатай байһандаа баяртайб. Баатар сэрэгшэдээр ябаһандаа, нютагайнгаа хүбүүд Цырен Федоровой, Прокопий Антоновой шэн габьяа гаргажа, дайсантай эрэлхэгээр тулалсаһаарнь омогорхон ябадагби.

3. Алдар солото Ленинград хото

Агуу-ехэ революциин үлгы болоһон нангин хотомнай! Шинии нэрэ хэтэ мүнхэдөө нангин... Фашистнууд шинии зоригые, шинии ажаһуугшадые, шинии сэрэгшэдые туулганай гал бурмааршье, эдеэ хоолгүй үлөөхэеэ оролдожо, тураан алажашье ядаа! Ленинэй нэрэмжэтэ хото түүхэдэ үзэгдөөгүй бэрхэшээлэй шалгалтые дабажа, дайсанай булад хатуу сахаригые таһара удара татан, добтолгодо орожо, өөһэдыень намнаһан түүхэтэй.

Сахариг соо байһан Ленинградта орохонь ехэ хэсүү һэн. Энэ сагта Ладожско нуур дээгүүр гаргагдаһан «ажамидаралай харгы» түүхэдэ ороһон байна. Лиханов тус харгыгаар Ленинград хүрэбэ.

Январь һарын янгинама хүйтэн. ПТР-эй сэмгэн хүнэй гарые таһа хайрана. Лиханов ПТР-эй нэгэдэхи номер-наводчик. Хэды хүйтэн гэбэшье, манай хүбүүнэй гар хатуу шанга, нюдэниинь хёрхо.

«Добтолгодо бэлдэхэ!» — гэһэн захиралта сэрэгшэ бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые доһолгобо. Одоошье!.. Лиханов 1943 оной январь соо ПТР-эй ротын зэргэдэ добтолгодо орожо, Нева мүрэниие дайсадай аадар һомон доро гаталаад, зүүн эрье дээрэнь альганай шэнээн гэхээр заахан газарые эзэлбэд. Энэ добтолгодо ротын командир унаа. Тэрэнэй уялгые замполит Токманов даажа абаба. Дайсад галзууржа, үдэр һүнигүй добтолно, үхэр буугаар, миномёдоор буудана.

Лихановай хөөрөөнһөө:

— Эдэ үдэрнүүдтэ халуун эдеэ нюдэ амандаашье хараагүйбди. Старшинамнай унаһан байгаа. Теэд эдеэн тухай мартаа хэбэртэйбди.

Үдэр бүри хүсэмнай һуларна. Гэбэшье эзэлһэн талмайханаа дайсадта үгэнэгүйбди. Нэгэтэ минии сэхэ урдаһаа фашистнуудай гурбан танк добтолбо. Тойроод һомын эшхэрээн, снарядуудай тэһэрээн. Танкнууд минута бүри дүтэлнэ. Бидэнэр ПТР-ээ тодхожо, танкнуудай бүри ойро болохые хүлеэнэбди. Онохол ёһотойбди. Оноогүй хадаа — һалаһан хэрэг. Метр, үшөө метр. Энэ сагта юунэйшье тухай бодоһоноо мэдэнэгүйб. Харин ухаан мэдэрэлни хэзээ хэзээнэйхиһээ һонор, гарни хатуу болошоод байгаа бэлэй. Одоо шабхаяа дараха саг ерэбэ. Шагаажа, шагаажа, даражархибаб. Харан гэһээмни, эгээ түрүүшын танк байра дээрээ эрьелдэжэ шаташаба. Баярлахашье сүлөөгүй. хоёрдохи танк руу буудабаб. Би тудаа гүб, али хүршэмни гү — мэдэнэгүйб. Харин дайсан хара утаа бушхуулһаар гэдэргээ зугадаа һэн...

...Рото юһэн сүүдхэ соо эзэлһэн газарһаа сухаряагүй. Һүүлэй һүүлдэ бүхы ротоһоо амиды мэндээр манай нютагай хүбүүн Лиханов ба татар угсаатан Гиязов гэгшэд үлөө юм.

Удаань туһаламжа ерэжэ, баатар хоёрнай байлдаанһаа гарангүй урагшаа шуумайбад.

Үдэшэ. Хаб хара болонхой. Эртэ үглөөгүүр добтолго эхилхэнь. Добтолгын урда тээ сэрэгшэд Ленинэй партиин гэшүүндэ орохо нангин хүсэлэн тухайгаа мэдүүлгэнүүдые бэшэнэд. Зүрхэндөө удаанай хаажа ябаһан бодолоо Лихановшье бэшэнэ: «...добтолгодо унаа хадамни, коммунист гэжэ тоолоорой!» Байлдаанай һүүлээр 96-дахи артполкын зургаадахи гаубична батарейн командир ахалагша лейтенант Левитов Лихановта нюур таладаа Ленинэй дүрсэтэй улаан гадартай билет барюулжа:

— Коммунист нэрэеэ нангинаар сахижа, дайсанаа урданайхидаал баатараар сохижо ябаарайт, — гэжэ юрөөгөө һэн.

Тимофей Ильич Лиханов саашадаа хэдэн дахин шархатаһан, Таллин хотые сүлөөлэлсэһэн, Маннергеймын бүхэлэлгые дабалсаһан байна. Дайгаа алдартайтаар, Балтиин далайн эрье дээрэ Винзау хотодо дүүргэһэн юм.

Буряад ороной баатар хүбүүнэй — юрын сэрэгшын, юрын загаһашанай үбсүүндэ «Шэн зоригой түлөө» гэһэн хоёр, «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Москва хотые хамгаалалсаһанай түлөө», «Ленинград хотые хамгаалалсаһанай түлөө» медальнууд.

4. Дайнай һүүлээр

Удангүй илалтын һүүлээр Тимофей Ильич Лиханов түрэл болоһон гвардиин сэрэгшэдээр үнэһэн бурма сооһоо һэргэн бодожо байһан Ленинградта үнгэрһэгдэһэн дайшалхы парадта хабаадалсаха жаргалда хүртэбэ. Ленинградайхид сэрэгшэ хүбүүдээ мартадаггүй. Тимофей Ильичтэ «Ленинград хотын 250 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаль эльгээгдээ һэн.

Тимофей Ильич сэрэгэй албанһаа 1945 оной ноябрь соо гэртээ, түрэл нютагтаа бусажа, олон жэлдэ загаһашан мэргэжэлээ орхёогүй. Наһанайнгаа хайрата нүхэр Зоя Григорьевнатайгаа үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ, хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргөө.

Геннадий хүбүүниинь Буряадай хүдөө ажахын институт дүүргээ. Георгий Николай хоёрынь мүн дээдэ эрдэмтэй болонхойнууд.

Мүнөө Тимофей Ильич үндэр наһатай боложо, амаралтада гарабашье, үшөө хүдэлмэрилһөөр. Тэрээнтэй Улаан-Үдэ хотын хоёрдохи домоуправленидэ уулзажа болохот. Тэндэ модошо дархан болонхой.

К. ИЛЬИН.

Социалис оронуудаар

...з эрхэтэй ...айгай эрхим жэшээ

...ДАПЕШТ. Совет Социалис ...ликануудай Союзай тог-...һоор 50 жэлэй ойдо бэлдэ-...тухай КПСС-эй ЦК-гай тог-...— политическэ ехэ шухала ...документ. Советскэ Союзай ...мандажа байгаа табин жэ-...дүй дүршэл согсологдожо, ...үндэһэ яһатанай гүрэн тү-...тогтолго, хүгжэлгын бүхэдэл-...— түүхэтэ удха шанарта ...үгтэнэ, — гэжэ Венг-...ба уласхоорондын коммунис ...нэй үнинэй элитэ ажал ...ВНР-эй элшэн сай-...СССР-тэ байһан нүхэр Геза ...ТАСС-ай корреспонденттэй ...дэхэдөө хэлээ.

...КПСС-эй национальна по-...ленинскэ гол ёһонуу-...одото дээрэнь бэелүүлгэ на-...асуудалые бусад со-...гүрэнүүдтэ шиидхэхэдэ, ...ехэ удха шанартай байна, — ...Геза Ревес тэмдэглээ.

...Нэгэ социалис гүрэн доторхи ...нациунуудай арад үн-...холбоо барисаа байгуул-...аха дүү арадуудай үнэн ...харилсан туһалалсалга ...ябадал хаанта Росси-...экономикын, техникын болон ...талаар үлэһэн гээгдэл ...туһалаа.

...Социалис интернационализ-...гол ёһонуудые бэелүүлгэ ха-...Советскэ болон социалис оро-...хоорондо улам үргэдхэг-...гүнзэгырүүлэгдэжэ байһан ...тическэ, экономическа, соё-...харилсаа холбооһоо эли то-...харагдана, — гэжэ Геза Ре-...дүүлбэ.

МЕТАЛЛУРГИЧЕСКА КОМБИНАТ БАРИХА ТУХАЙ ...ЛСЭЭН

ВАРШАВА. Катовицка воеводстводо «Центрум» гэжэ металлургическа комбинат бариха тухай совет-польшын правительствануудай хоорондын экономическа, техническэ харилсаа холбооной хэлсээндэ гар табигдаба. Жэлдээ 4,5 миллион тонно булад үйлэдбэрилэн гаргаха хүсэтэй комбинат Польшын барихадань Советскэ Союз туһалха юм. Жэшээлхэдэ, булад шудхадаг цехүүдэй проект болон металлургическа элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд совет талаһаа үгтэхэ байна.

АЖАХЫН ЖЭЛЭЙ ДҮН ГАРГАГДАБА

БУДАПЕШТ. Арадай засагта Венгриин хүдөө ажахын кооперативуудта 1971 оной ажахын дүнгүүдые согсолхо суглаанууд боложо дүүрэбэ.

Орон доторхи ажахынуудай үйлэдбэрилгын хэмжээн нёдондо жэлэйхиһээ 12 процентээр нэмээ. Венгриин хүдөөгэй ажалшад таряа ургуулгаар, гахайн мяха абалгаар илангаяа ехэ амжалта түйлаһан байна. Имэ амжалтануудай ашаар кооперативай гэшүүдэй таряашадай өөһэдынь олзо бүри дээшэлээ.

УКРАИНЫН НОМУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

ПРАГА. Зүүн Чехиин Градец-Кралов городто Украинын номуудай выставкэ амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Энэнь СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдана. Тэрэнэй 300 экспонадай дунда-тусхай литература, эрдэм ба техникын, искусствын элдэб асуудалнуудаар толилогдоһон номууд бии.

Чехословакиин түб хотодо нээгдэһэн үшөө нэгэ выставкэ Совет Украинада зорюулагданхай. Агуу-ехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр Коммунис партиин хүтэлбэри доро украин арадай түйлаһан амжалтанууд тухай фото-зураг, диафильм, номууд болон бусад элдэб һонирхолтой зүйлнүүд тэндэ табяатай. Эндэ украин фильмүүдэй фестиваль эхилээ.

ГАЗАРАА ГАМТАЙГААР АШАГЛАНА

ПХЕНЬЯН. КНДР-тэхи ашаглажа боломоор газарай гектар бүхэн нарин бүридхэлдэ абтанхай юм. Юуб гэхэдэ, КНДР-эй бүхы газарай 75 процентые хаданууд эзэлдэг. Тиимэһээ орон доторхи шэнэ газар элдүүрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Урда Хванхэ провинциин Сингескэ тала һая болотор «хооһон» хэбтэһэн юм. Тэрэниие ашаглалга 7 жэлэй урда эхилээ һэн. Гэхэ зуура, 1971 оной декабрь соо Сингедэ уһалууриин барилганууд хэгдэжэ дүүрэө. Эндэ гурбан ехэ сөөрэм малтагдаһан, уһа бүлэдэг 14 станци баригдаһан, 315 километр ута уһалууриин канал татагдаһан байна. Урдань хооһон хэбтэһэн талада мүнөө барайгар, ешмээн, шэниисэ, кукуруза ургуулагдадаг болонхой.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хамтын хүсөөр олон барилга бодхоогдоно.

250 километртэ газай сорго татаха ажал Германиин Демократическа Республикада эхилэнхэй. Энэ сорго СССР-эй, ЧССР-эй, ГДР-эй газар дээгүүр гараха. 1972 ондо газ энээгээр дабшаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: немец хабсаргагшад (Лейпциг округ) ажаллажа байна.

АДН-ТАСС-ай фото

...ГРИИН ЭНЕРГЕТИКЭ

...ДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин ...гетикэ хурдан түргөөр хүг-...байна. Тэрэниие саашадань ...1971—1975 онуудай ...ажахын түсэбэй гол зорил-...нэгэниинь болоно. Ви-...мүнөө хүдэлжэ байдаг ...Гагаринай нэрэмжэтэ тепло-...станцида туд бүридөө 200 ...киловатт хүсэтэй гурбан ...энергоблок ойрын жэлнүүд-...ашаглалгада оруулагдаха юм.

...Социалис шэнэ город — Ле-...ароште 2 миллион киловатт ...ехэ шэнэ ТЭЦ баригдажа ...Түсэбтэ табан жэлэй ...орон дотор электрын элшэ ...үйлэдбэрилгэ 26 миллиард ...хүрэхэ юм.

БЕРЛИН

БЕРЛИН. (ТАСС). СЕПГ-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, байрын гэрнүүдые бариха программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Энэ жэлдэ республикын улад зон 67.500 гаран шэнэ гэр байра абаха. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 2.500-гаар олон.

ГДР-эй байрын гэрнүүдэй фондые үргэдхэлгэдэ гэр байрын кооперативууд горитой үүргэ дүүргэнэ. Сүлөөтэ немец профсоюзуудай нэгэдэлэй (ОСНП) үүсхэлээр 1954 ондо эмхидхэгдэн байгуулагдаһан эдэ кооперативууд гүрэн түрэһөө үргэн ехэ дэмжэлгэ, туһаламжа абадаг.

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

...ВЕНГРИ. 1893 ондо шудхаг-...хонхо Ходмезевашархея ...түбэй талмайе гоёодог юм. ...жэлдэ болоһон түймэр-...хонхо гантажа, «дуугүй» ...болон.

МТИ-ТАСС-ай фото.

АТЕИСТНҮҮДЭЙ СЕМИНАР

Партиин обкомой пропаганда ба агитациин таһаг, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи нийтын эрдэмэй академиин научна атеизмын институдай Буряадтахи пунктын совет хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Партиин райкомуудай атеизмын методическа соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, мүргэл, тухай хуули сахиха, шэнэ ёһоной гурим заншал нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта туһалха аймагуудай комиссинуудай түрүүлэгшэнэр энэ семинарта хабаадалсаба.

Научна атеизмын мэргэжэлтэд, улад зоной дунда атеизмын хүдэлмэри ябуулдаг, эмхидхэдэг үзэл сурталшад эндэ элидхэл хэһэн, атеизмын пропаганда һайжаруулха тухай һанамжа бодомжонуудаа хэлэһэн байна.

КПСС-эй XXIV съезд научна атеизмын пропагандын зорилгонууд тухай гэһэн асуудалаар партиин обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо Н. И. Крючков элидхэл хэһэн байна. Удаань партиин Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь Р. Х.-Ж. Жамсаранов, партиин Зэдын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша В. Е. Гармаев, партиин Загарайн райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретариин орлогшо Ж. Д. Сампилон, партиин Октябрьска райкомой секретарь В. Н. Башкеев болон бусад нютаг нютагтаа научна атеизмын хүдэлмэри ябуулдаг дүршэл тухайдаа хөөрэжэ үгэбэд.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи нийтын эрдэмэй академиин научна атеизмын институдай пунктын соведэй хүтэлбэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат Т. М. Михайлов, Зүүн-Сибириин культурын институдай багша В. П. Матицкий, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи шажанай хэрэг эрхилхэ соведэй Буряадай АССР-тэхи түлөөлэгшэ Д. Б. Очиржапов гэгшэд энэ семинар дээрэ элидхэлнүүдые хээ.

Һүүлдэнь семинарта хабаадагшад Улаан-Үдэ городой гэрлэлгын ордоной хүдэлмэритэй, шэнэ ёһоор гэрлэлгэ баталдаг дүримтэйнь танилсаһан, удаань атеизмдэ хабаатай кино хараһан, хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ ороһон байна.

УТА НАҺА, УДААН ЖАРГАЛ ХҮСЭНЭБ

Хэжэнгэ... Баян намтартай, элдин дэлгэр нютаг. Эндэ шэнэ байдал байгуулалсаһан, залуу наһаяа, эршэ зоригоо тэрээндэ зорюулһан ажалай алдартан олон. Тэдэнэй нэгэн Должид Эрдынеевна Эрдынеева болоно. Ехэ юумэ үзэһэн, хараһан хүн сэдьхэлээрээ уян болошодог гээшэ ха. Нютагайнгаа залуу хүбүүд, басагадай зохёоһон хүгжэмтэ дуунай зэдэлхэдэ, Должит Эрдынеевна уяран һуудаг. Тэрэньшье ойлгосотой. Энэл жаргалта байдалай түлөө оролдоһон зоной нэгэн байна ха юм. Шэнэ байдалай гансата өөрөө ерээгүйнь мэдээжэ. Тэрэниие байгуулгада хүсэл зориг түгэлдэр, үзэл бодолдоо шүтэнги, шамбай залуу нүхэдэй үүргэнь ехэ һэн. Тэдэнэй дунда энээхэн, мүнөө 70 наһа хүрэхэеэ байһан, үшөөл сэлмэг һайхан шарайтай зандаа ябаһан Должит Эрдынеева ябалсаа гэжэ һанахада, харан харан омогорхомоор.

Хорёод наһатай комсомол басаган Должид түрүүшын колхозой байгуулагдахада, үетэн нүхэдөө дахуулан, түрүүшүүлэй тоодо орожо, шэнэ гурим нэбтэрүүлгэдэ бүхы хүсөөрөө оролсоо һэн. Зайн галаар яларһан Хэжэнгынгээ үйлсэдэ үдэшэндөө, гарахадаа, тиихэдэ, хорёод гаран онуудта гэрэлтэ һайхан байдалай түлөө хамта тэмсэһэн нүхэдтэеэ уулзахадаа, үнгэрһэн сагаа эжэлүүдгүй һанаандаа оруулдаг.

Должид Эрдынеевнада һанаха, хөөрэхэ юумэн олон. Баяд, ноёдтой тэмсэлгэ, эхэнэрнүүдые нэгэдүүлжэ, шэнэ байдалай түлөө элсүүлгэ, үгытэйшүүлдэ туһалалга, колхоз байгуулгада эдэбхи эршэмтэйгээр хабаадалга болоно. Колхозой тогтоходо, баяд, ноёдой тэмсэл һуларaагүй, улам хатуу шэрүүн болоһон юм. Леоновко тосхондо зэбсэгтэ буһалгаа үүдхэгшэд түрүү үзэл бодолтониие, шэнэ байдалай түлөө тэмсэгшэдые үгы хэхэ гэжэ оролдоһон байгаа. Тэдэнэр Должид Эрдынеевнагай түрэлхидые харата муухайгаар зобоожо алуулһан байгаа. Теэд энэнь Должидой зориг хухалаагүй, харин зоригыень шангадхан, тэмсэлдэ уряалаа. Тиихэдэл Должид Эрдынеевна большевигүүдэй партиин зэргэдэ ороһон намтартай юм...

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатар болоһон Должид Эрдынеевна мэдээжэ уран зохёолшо Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ романай Должидые манда һануулна. Хоца Намсараев эгээл имэ хүнүүдһээ жэшээ абажа, героиниингаа образ зохёоһон байгаа ёһотой даа.

Нүхэр Эрдынеева Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз эмхидхэлсээд, түрүүлэгшээр олон жэлдэ ажаллаһан байна. Һүүлдэнь тэрэ ажахы «Ажалша Хэжэнгэ» болон Блюхерэй нэрэмжэтэ ТОЗ-той хамтаржа, «Комсомол» гэжэ нэрэтэй шэнэ колхоз болоо һэн. Тиихэдэнь Должид зургаан жэлдэ партийна хүтэлбэрилэгшээр, мүн олон жэлдэ хүдөөгэй Соведэй түрүүлэгшээршье ажаллаа.

Дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ колхозой түрүүлэгшэ ябаа. Иигэжэ хэлэхэдэмнай, намтарай нэгэ хэдыхэн мүрнүүд болоод лэ дүүрэшэнэ, теэд энэмнай хүнэй бүхэли наһан. Должит Эрдынеевна мэтын хүнүүдэй мүнөө мантай зэргэлжэ, һургаал хэлэжэ ябахадань, тэдээндэ хүрэмэ байхын түлөө оролдохо дуран хүрэнэ.

Гушаад оной коммунистка Должид Эрдынеевна мүнөө 70 наһаяа гүйсэхэнь. Тэрээндэ ута наһа, удаан жаргал хүсэе!

Г. БАДМАЕВА.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ОЛОНОЙ ТҮЛӨӨ ОРОЛДОГШО

Цахир тосхондо хүүгэдэй саад бии юм. Тэндэ мүнөө 100 гаран үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Тус саадые даагшаар Злата Ивановна Шумакова хорёод жэлэй туршада хүдэлнэ. Тиихэ зуураа даабарита ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгые ёһотой һайнаар эмхидхэдэг байха юм. Тиимэһээ эндэ хүмүүжүүлэгдэдэг үхибүүд бултадаа нэгэ гэр бүлын хүүгэд шэнги эбтэй эетэйнүүд болонхой.

Энэ саадай үхибүүдые харахада, бултадаа хүхюутэйнүүд, элдэб наада эмхидхэжэ байдаг. Саадай хүдэлмэрилэгшэд ахамад группын хүүгэдые хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал табина. Тиимэшье байха ёһотойл даа. Ушарынь юуб гэбэл, тэдэнэр һаяар һургуулида орохо байна бшуу. Тиимэһээ хүмүүжүүлэгшэд тэдэнтэй тусхай хэшээлнүүдые үнгэргэжэ, үзэг ба тоонуудые заажа үгэдэг байна. Тиихэдээ багашуул һургуулида ороходоо нилээд һайн бэлэдхэлтэй болоһон байдаг юм.

Тус саадай хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдэй түрэһэн үдэрые, ахамад хүүгэдые һургуулида үдэшэлгые баяр ёһололой оршон байдалда, ехэ хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэдэг байна. Үхибүүд тэрэ үдэрнүүдээ юрэдөө мартадаггүй, ходо һанажа ябадаг юм. Тиимэһээл томо болоһон үхибүүд түрэл саадта ерэжэ, багашуултай уулзадаг, бэшэг бэшэжэ байдаг заншалтай.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, тосхоной улад зоной дунда хүндэтэй болоһон хүмүүжүүлэгшэд энэ саадта хүдэлнэ. Тэдэнэй тоодо хүмүүжүүлэгшэд Г. Жогонова, К. Бальжанова, тогоошон Н. Тугаринова гэгшэд оролсоно.

— Ажалнай нэгэл дутагдалтай. Юуб гэбэл, үхибүүдэй нааданхайнууд саадтамнай үсөөн байна. Энэ хэрэгтэ мүнгэн багаар һомологдоно. Нааданхайнууд эбдэрдэг, хуушаржа үнгэгүй болошодог ха юм. Түрэлхитэдэй хүдэлдэг предприяти, эмхи зургаануудай профсоюзай организацинууд саадта нааданхай абахын тула багаханааршье мүнгэ үгэдэг болоо һаа, һайн байгаа, — гэжэ саадые даагша З. И. Шумакова хөөрэнэ.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Захааминай аймаг.

ЭДЭБХИТЭЙ КИНОМЕХАНИК

Галина Борисова Хориин аймагай Тээгдэ нютагта киномеханигаар хүдэлдэг юм. Энэ нүхэр үни удаан саг соо киномеханигаар ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ нютагай хүн зондо кино харуулха хүдэлмэриеэ шадамар бэрхээр эмхидхэжэ, үдэр бүри кино гаргажа байдаг гээшэ. Заримдаа шэнэ, һонирхолтой фильмүүдэй ерэхэдэ, үдэртөө хоёр-гурбан сеанс үнгэргэдэг.

Нүхэр Борисова оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэйнгөө ашаар нютагай зоной дунда хүндэтэй болоһон байна. Һара, квартал соо кино гаргаха, кинодо улад зониие хабаадуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг юм. Гэхэтэй хамта энэ нүхэрнай гансал өөрынгөө ажалые хараад ябадаггүй, харин нютагай зоной дунда ябуулагдадаг соёлой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Һаалишад амжалта түйлана

Захааминай аймагай һү һаалиин фермэнүүдэй һаалишад гүрэндэ энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбһөө гадуур һү үйлэдбэрилэн худалдаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байна.

Аймагай бүхы ажахынууд нэгэдэхи кварталай түсэб болзорһоонь урид, мартын 16-да дүүргэһэн байна.

Үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Баян голой совхозой һаалишад эрхимлээ. Эдэнэр февралиин 23-да кварталай түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Мартын 13-най байдалай мэдээгээр «Коммунизмын зам» колхоз һү тушаан абадаг пунктда 1198 центнер, «Дружба» колхоз түсэбһөө гадуур 30 центнер. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 570 центнер һү тушааха түсэбтэй байбал, 714 центнер һү тушааһан байна.

Мүнөө тус аймагай һаалишад хоёрдохи кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үнэн шударгыгаар ажаллажа байнхай.

Д. ЛЫГДЕНОВА.

Редакцида харюусана

«ЭРИЛТЫЕМНАЙ ДҮҮРГЭГ ЛЭ»

Имэ гаршагтай бэшэг манай газетын февралиин 2-ой номерто тунхаглагдаһан байгаа. Хориин аймагай түб һууринай ажалшадай хэрэглэмжэ гүйсэд һайнаар хангагданагүй гэжэ тэрэ бэшэг соо шүүмжэлэгдээ һэн.

Аймагай ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудал аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ харагдажа, зохихо хэмжээн абтаба. Тус комбинадые кадрнуудай талаар бэхижүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Тусхай курса дүүргэһэн хоёр фотограф тэндэ хүдэлдэг болоо. Сабхи заһабарилгын цехэй ажал урданайхиһаа һайжаруулагдаа. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа усадхаха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалаад бэелүүлжэ эхилбэ.

Энээн тухай ажалшадай депутадай Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Трофимов редакцидамнай мэдээсэбэ.

УЛААН-ҮДЫН ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДТА

Соёлой институт

ШЭНЭ КИНОЛЕКТОРИ

СТУДЕНТНЭРЭЙ үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн кинолектори хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тусхай темээр үнгэргэгдэһэн лекциин һүүлээр кино харуулагдана.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо, эстетикын асуудалнуудта түрүүшын лекторинууд зорюулагданхай.

Буряадай театрнуудай мэдээжэ артистнар, соёлой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон институдайнь багшанар лекцинүүдые үнгэргэхөөр харааланхай.

ТЕАТРАЙ ҮДЭР

ЖЭЛДЭЭ нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг театрай заншалта үдэр мартын 27-до болохонь. Энэ үдэр өөрын онсо шэнжэтэй. Юуб гэхэдэ, институдай театральна отделениин студентнэртэ бусад бүлэг бүхэн өөрынгөө зүгһөө бэлэг болгон, бишыхан зүжэг харуулдаг юм.

Театрай үдэр энэ институдта үнэхөөрөө ехэ һайндэр болонхой. Бүлэг бүхэн һонирхолтой программатай байхын тула үнинэй бэлэдхэл хэжэ байһан. Тиимэһээ 900 гаран студентнэрэй дунда ёһотой мүрысөөн болохонь шуу.

ХЯАГТА ОРОБО

БИБЛИОТЕЧНЭ факультедэй студентнэр хилэ сахигшадтай холбоо барисаатай болоһон. 40 хүнһөө бүридэһэн бүлэг тэдэнтэеэ уулзахаяа үсэгэлдэр Хяагта ошобо.

Багшанарай институт

БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУДТА ҺАНАЛАА ХЭЛЭХЭНЬ

«МҮНӨӨ ҮЕЫН ХҮН ЯМАР БАЙХА ЁҺОТОЙБ?» гэһэн темээр хөөрэлдөө үнгэргэхын тула институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй студентнэр бэлэдхэл хэжэ байна. Тэрээндэ бэлдэхын тула хэрэглэгдэхэ ёһотой номуудай список институдай коридор соо аржына. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй «Залуушуулай союзай зорилгонууд» гэһэн зохёол. Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб», А. Фадеевэй «Залуу гварди», В. Кетлинскаягай «Ондоогоор ажаһууһанайшье хэрэггүй», Ю. Гагаринай «Замбуулинай харгы» гэхэ мэтэ уран һайханай литература бии.

Заагдаһан литератураар бэлдээд, шүүмжэлэл хэһэн хүн бүхэн табигдаһан асуудалаар һаналаа хэлэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөөн болохо.

ЭРДЭМТЫН ОЙДО ЗОРЮУЛБА

ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ нэрээр алдаршаһан багшанарай институдай коллективтэ эрдэмтын түрэһөөр 150 жэлэй ойдо бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдана. Эрдэмтын ойн баярай һайндэртэ зорюулагдаһан үдэшэ Улаан-Үдын политическэ гэгээрэлэй байшангай ехэ зал соо үнгэргэгдэбэ.

В. ТОКТОХОЕВА.

Технологическа институт

ЗАНШАЛТА ҮДЭР СОНОСХОГДОБО

РЕСПУБЛИКЫНГАА дунда һургуулинуудай һурагшадые институдайнгаа уужам зал, лаборатори, кабинедүүдтэй танилсуулхын тула тус институт уряалай үдэр апрелиин 2-то соносхобо. Мүнөө жэлһээ эхилжэ нимэ ёһоной үдэр заншалта болохонь һайшаалтай.

ҺУУРИНУУД ЭЗЭЕЭ ОЛОО

УРАН ҺАЙХАНАЙ наада харалгаар мүрысөөн боложо дүүрээд, технологическа факультедэй студентнэр 1-дэхи һуури, электротехнигүүд — 2-дохи, барилгашад — 3-дахи һууринуудые эзэлбэ.

ОРДЕНТО ИНСТИТУТ ХАРИЛСАНА

ТОМСКЫН политехническэ институдай командатай уулзалга үнгэргэхэеэ манай технологическа институдай волейболистнар тиишэ мордобо. Эдэ хоёр дээдэ һургуулинуудай хоорондо харилсаа холбоон бэелүүлэгдэһээр удааншье болоогүй. Тиибэшье тэдэнэр хоорондоо ябалсадаг, дүй дүршэлөө андалдадаг болоо. 15 эдэбхитэдһээ бүридэһэн бүлэг студентнэр һая Томск ошожо ерээ һэн.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Ажалай Улаан Тугай орденто Томскын политехническэ институт дүүргэһэн гуша гаран багшанар эндэ заана. Багшанарайнгаа эрдэм бэлиг шудалһан һургуулитай студентнэр һонирхон танилсаа. Ингэжэ Сибириин техническэ дээдэ һургуулинуудай барисаан улам хүгжэнэ.

Худөө ажахын институт

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

БУРЯАДАЙ уран зохёолшо Раиса Белоглазоватай хани халуун уулзалга эндэ эмхидхэгдээ. Зохёолшын бэшэһэн «Мойһолиг үнгэ» гэһэн романаар хөөрэлдөөн болоо.

Гадна Р. Белоглазова студентнэртэ өөрынгөө зохёохы зам, ерээдүйн түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна.

ЗАЧЁДТОО ҺАЙНААР БЭЛДЭНЭ

ЛЕНИНСКЭ зачёт үгэлгэ үргэнөөр, эдэбхитэйгээр ябажа байна. Ерээдүйн агрономуудай 131-дэхи, экономистнуудай 534-дэхи бүлэгүүд зачёдоо эрхимээр үгэбэ.

Тиихэдэ бусад бүлэгүүд мүн лэ эдэбхитэйгээр энэ хэрэгтэ хабаадана.

ТҮРҮҮ ҺУУРИИН ТҮЛӨӨ

ВОЛЕЙБОЛООР институдай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ.

Механигуудһаа бүридэһэн эрэшүүлэй, экономистнууд басагадай командануд нёдондо жэл эрхимлэһэн юм. Харин мүнөө жэл юун болоошо ааб? Даб дээрээ механигууд түрүү ябана.

АНГУУШАН

ХҮБШЭ тайгада түрүүшын хирмаг саһанай орожо, агнууриин хаһын дүтэлхэдэ, Владимир Дылгырович нэгэ юумэ гээжэрхиһэн хүндэл, һуури байрагүй болоҗо, хүл хүнгэдэн, гэртэ, газаагуураа ябуултажа захалдаг зантай. Гэртэхинэйнгээ үни унташаһан хойно газаа гараад, һарын һулахан гэрэлдэ аяар холоһоо сайража харагдагша Хойто-Ахын орьёл торьёл ууланууд тээшэ шэртэн, удаан шагнаархан зогсоно. Хүйтэн һалхинда шэнэһэн тайгын хүүехэ, мүн хаанашьеб шара шубуунай сошордуугаар һүхирхэ абяан ангуушанай һонор шэхэндэ элихэн дуулдана.

Гэртээ ороходонь, Мария Пунсыковна нүхэрынь һэришэнхэй, үбгэнэйнгөө агнуурида гараха болоходоо ингэжэ ходо үргэһэ нойроо алдадаг, зүрхөө хөөрэдэгыень мэдэхэ хадаа балайшье гайхабагүй.

— Тайгадаа хэзээ гарахатнайб? — гэжэ тэрэ асууба.

— Үглөөдэр Хойто-Ахын һарьдаг руу вертолёдоор абаашуулха гэлсэнхэй һэмди.

— Теэд хэрэгтэй юумэеэ хуу бэлдээ хүн гүш? Бухэли хоёр һараар гарахатнай ха юм, — гэнэ нүхэрынь.

— Үни бэлдээ аабзаб даа. Түрүүшынхеэ агнуурида гараһаяа байна бэшэ ха юмбиб...

Тингэжэ энэ үнгэрэгшэ үбэлэй эхеэр Владимир Урбаев Ахынгаа ан-олзоборилгын гүрэнэй ажахыда үнинэй ангуушан Цырен-Доржо Цыбденовтэй Урда. Хойто-Ахын һарьдаг үндэр уулануудта булга, хэрмэ, һолонго, үен, хүдэри гэхэ мэтэ ан агнахаяа гараа бэлэй. Тэрэ гэһээр хоёр һара үлүүтэй агнажа, тэдэнэр хамта 1.000 шахуу түхэригэй «зөөлэн алта» тушаагаа.

Эртэ урда сагһаа хойшо манай буряад зон номо поршоор ан гүрөөл агнажа хоолойгоо тэжээдэг, хубсалдаг байгаа ха юм даа. Ой тайга тэдэнэй ёһотойл гэрынь, зүрхэ зориг, хаба шадал, нюдэнэйнгөө хурсые, шэхэнэйнгээ һонорые шалгаха һургуулинь байһан. Тайга гээшэмнай түбһэн лэ хүндэ өөрынгөө баялигые бэлэхэнээр дэлгээд үгэдэггүй. Эндэ нилээд ехэ тэсэбэри хэрэгтэй ааб даа.

Владимир Дылгырович Урбаев арбан долоо наһанһаа агнажа эхилһэн. 1969 онһоо хойшо Ахын ан-олзоборилгын гүрэнэй ажахыда ангуушанаар саг үргэлжэ хүдэлнэ. Ангай арһа, мяха тушааха түсэб, даабаряа жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг. Тэрэ нэгэтэ эгээл найма наһатай байхадаа, үбгэн баабайнгаа дробовик буу абаад, гэрһээ холо бэшэхэнэ агнажа ябаһаар түрүүшынгээ олзо — хэрмэ унагааҗа, айхабтар баяртай гэртээ гүйжэ ерээ һэн. Үбгэн баабайнь аша хүбүүнэйнгээ олзодо ехэтэ баярлажа, харахан толгойень эльбэн, ингэжэ хэлээ бэлэй:

— Володимни, бэрхэш даа. Ходо олзотой ябадаг һайн ангуушан болохош!

— Нээрээшье үбгэн баабаймни намдаа холые заяажа хэлэһэн үгэнь ёһотой юрөөл болоо юм гү, али ингэжэ бүхы наһаараа ой тайга зайха, хада уула махаха хуби заяатай байгаа гүб. Юрэдөөл агнууриин хаһада бүхы зүрхэ сэдьхэлни тайга тээшэ татуурдаг, миин һуулгадаггүй юм. Тиихэдээ гансал ан гүрөөл алажа олзо бэдэрхын тула тайга тээшэ тэгүүлнэ бэшэб. Баһа гоё һайхан байгаали, хада уула, агы шулуун хабсагай, харьялма горходые хаража, тунгалаг сэбэр агаар амисхалжа ябаха дуран хүрэнэ бшуу, — гэжэ Владимир Урбаев хэлэдэг.

Ёһотойл тайгын эзэд — ангуушад гээшэ барьягар томо бэетэй, барас шэнги солбон, баабгайн урдаһаа улаан гараараашье орохоор хүнүүд байдаг ёһотой гэжэ юундэшьеб һанагдадаг бэлэй. Харин Владимир Дылгырович дундууршаг бэетэй, хүнгэхэн гэшхэдэлтэй, гуша гарамгай наһанай хүн. Энэмнай агнажа ябахадаа тайга соо арьяатан баабгайтайшье үсөөн бэшэ ушарһан байха.

— Агнуури гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Зарим үдэр үглөөгүүр үүрээр гараад, үдэшэ харанхы болотор бүтүү шэрэнги, хүнэй хүл табиха аргагүй нүүлэ нүшэ соогуур ябахаш, хана шэнги эгсэ шулуун хабсагай өөдэ абирхаш. Үдэр соо 30—40 модо ябаад нэгэшье булга барингүй һалаха үдэршье дайралдаха. Зэмьеэһээ холо ябашоод, январиин хүйтэн... түлижэ, хээрэ хон... ушар али олон болодог... мүр һайн таниха, тэдэнэй... үдэр хаана байдагыень ... шухала. Ангуушанда һайн... хойл аргагүй хэрэгтэй. ... байхадань хэрмэ, бул... гүйлгэжэ һургаад, нэгэ ... 4—5 жэл соо агнуурида ... ябадагби, — гэжэ Влад... Дылгырович хөөрэнэ.

Ахын аймагай бэрхэ ... шадай нэгэн нүхэр Ур... ходол олзотой омогтой ... ень юрөөе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Д... ев.

М. НАМЖИЛО...

ХИЛЫН саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

СОВЕТ ПОЛИТИКА — ЭБ НАЙРАМДАЛТА ПОЛИТИКА

СССР-эй профессиональна союзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилхадаа, КПСС-эй XXIV съездын хараалһан эб найрамдалай программые Советскэ Союз бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна гэжэ тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ. Энэ үгэ «Совет правительствын бэелүүлдэг бодото ажал ябуулгые гэршэлнэ» гэжэ Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуман Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тухай правительствынгаа гэшүүдтэ мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдтэй, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудтай, алишье талада ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхөөр Советскэ Союзай бэлэн байһые Л. И. Брежнев дахинаа баталба гэжэ «Дейли уорлд» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союз империализмын ээзэрхэг түримхэй ябуулгануудта шанга харюу үгэхэһөө гадна, уласхоорондын шухала асуудалнуудые бүтэхэ тээшэнь шиидхэхые оролдодог байна гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

БАРУУН БЕРЛИН. Гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар харилсан оршохо асуудалаар Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта политикые Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ гэршэлнэ гэжэ Баруун Берлинэй герман-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй правлениин гэшүүн Франц Румп ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

ДЕЛИ. «Индостан хахад аралай бүхы гүрэнүүдтэй хани ёһоной харилсаа холбоогоо хүгжөөхые Советскэ Союзай эрмэлзэжэ байһыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь дахинаа баталба» гэжэ Индиин правительственна тушаалтадта хабаатай «Нэшнл геральд» газетэ тэмдэглэнэ. «Эб найрамдалай түлөө, Инди, Пакистан ба Бангладештэй хани хүршэ ёһоор зэргэ оршохые Советскэ Союз хүсэнэ», — гэжэ газетэ тэмдэглэһэн байха юм.

ДАККА. «Азида аюулгүй байдал хангаха бодото зам хадаа сэрэгэй бүлэгүүдые, бүлэглэлнүүдые байгуулха зам бэшэ, нэгэ зарим гүрэнүүдтэ нүгөөдэ зарим гүрэнүүдые эсэргүүгээр табиха зам бэшэ, харин энээн тухай һонирходог бүхы гүрэнүүдэй хүршэ һайн харилсаа холбоо байгуулха зам мүн гээд улам эли тодо болоҗо байнхай», — гэжэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ «Морнинг ньюс» газетэ анхаралаа хандуулна.

КАРАЧИ. Пакистантай һайн харилсаа холбоотой байхые хүсэнэбди. Советскэ Союз Пакистан хоёрой хоорондо «ямаршье арсалдаан, эрмэлзэлгэнүүдтэмнай ямаршье зүрилдөөн байхагүй» гэжэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые «Доон» онсолон тэмдэглэнэ.

ДАКАР. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые «мүнөө үеын шухалын шухала документ» гэжэ Дакарай радио нэрлээ.

(ТАСС).

Европын капиталис оронуудта хүдэлмэришэн анги социальна, экономическа эрхэнүүдэйгээ түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бельгиин хүдэлмэришэдэй 4.000 хүнэй хабаадалгатай демонстраци.

Бельги — ТАСС-ай корр.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ДАККА. (ТАСС). 1970 ондо парламентые һунгаха үеэр һунгагдаһан, Бангладешэй арадай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн «Эмхидхэлэй ассамблей тухай» Указ Бангладешэй Арадай Республикын президент гаргаа. Сүлөө тушаалнуудые хүсэлдүүлхын, депутадуудай эрхэ, уялгануудые тодорхойлхын тула нэмэлтэ һунгалта үнгэргэхөөр хараална.

ЛИМЭ. (ТАСС). Гэгээрэлэй реформо тухай Перугэй правительствын батала абаһан хуули һуралсалай талаар демократическа ёһо гуримуудые сахиха, хүнгэлэлтэ хэхэ ба доромжолон газаашалдаг бүхы гуримуудһаа арсаха, хүниие түгэс хүгжэлтэ олохоор хүмүүжүүлхэ зорилго табина. Шэнэ гуримай ёһоор, эхин, дунда ба дээдэ эрдэм олгохые хараална. Эхин ба дунда һургуули уялгата, түлөөһэгүй байха болоно.

Перугэй һургуулида һуралсалай жэл апрелиин 3-һаа эхилхэ байна.

Париж. (ТАСС). Камбоджодо хэжэ байгаа ээзэрхэг түримхэй дайн байлдаагаа американ-сайгон сэрэгшэд улам үргэдхэнэ. Энэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Тхиеугэй дахуул 3 мянга тухай солдат Камбоджын газар дайда руу нэбтэрэн оробо.

ДУБЛИН. (ТАСС). Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Англиин сэрэгшэдэй Монаган графствын райондо Хойто Ирландиин хилые дабаһантай дашарамдуулан, Ирландиин правительство Англида буруушаал хэһэн мэдүүлгэтэйгээр хандаба. Ирландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Пактрик Хиллери энээн тухай парламентда мэдээсээ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ авиаци Урда Вьетнамай газар нютагуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Франс Пресс агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, «В-52» гэдэг хүндэ бомбардировщигууд мартын 24-нэй һүни Тхыатхиен провинцида хэдэн удаа добтолго хээ. Хюэ хотоһоо зүүн-урагшаа 40 километрэй газарта оршоһон районие хайра гамгүйгөөр бомбодоһон байна.

АЖАЛ БА КАПИТАЛ

НЬЮ-ЙОРК. Фонтан хотын (Калифорни штат) «Кайзер стил корпорейшн» гэжэ компаниин металлургическа предприятинуудай олон мянган хүдэлмэришэд салин хүлһөө нэмээлгэхын, ажаллаха арга боломжоёо һайжаруулгахын, үтэлһэн, эрэмдэг болоһон хүнүүдэй абадаг пенси ехэ болгуулхын түлөө тэмсэнэ. Буһалгаа хэгшэдэй бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхын тула нютагай олонхи профсоюзууд, олониитын түрүү эмхинүүд мүнгэ зөөри суглуулна.

ЛОНДОН. Африкан хүдэлмэришэдэй Намибида хэһэн буһалгаа зэбсэгээр дараха гэһэн һэдэлгэ Форстерой расис засагаархидай гаргаашье һаань, буһалгаан улам үргэдэжэ байна. Баруун-Урда Африкын арадай эмхиин «СВАПО» Лондондохи таһагай Намибиһаа абаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Уолфишбейн загаһанай заводуудта ажалладаг хэдэн зуугаад африкан хүдэлмэришэд буһалгаалагшадтай ниилээ. Загаһа олзоборилдог хаһын түлэг ороод байхада, салин хүлһыемнай дээшэлүүлэгты гэһэн эрилтэтэй буһалгаа соносхобо. Буһалгаалһан хүдэлмэришэдые халан хүдэлгэхэ зониие олохогүй байһан дээрэһээ, Уолфиш-бейн ехэ ехэ заводуудай нэгэнэй захиргаан предприятияа хааха ушартай болоо.

ДЖОРЖТАУН. Гайанын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй союзай уряагаар Бербис округой саахарай промышленностиин 7 мянга гаран хүдэлмэришэд буһалгаа соносхобо. Энээнһээ уламжалан, саахарай бүхы заводуудай хүдэлмэри һааталда ороһон байна. Буһалгаалагшад салингыень дээшэлүүлхэ, ажаһуудал ба ажаллаха арга һайжаруулха эрилтэ табина.

НЬЮ-ЙОРК

АЖАЛ БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Советскэ Союзай гадаадын политикын ба уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха зорилготой үүсхэл болоно гэжэ ООН-ой генеральна секретарь Курт Вальдхайм тэмдэглэбэ.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин анхарал татадаг уласхоорондын шухала хэдэн асуудалнуудта хамаадана гэжэ К. Вальдхайм мэдүүлээ. Буу зэбсэг хуряалга, зүришэлдөөтэ асуудалнуудые эбэй ёһоор гуримшуулга гэхэ мэтын уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци горитой үүргэтэй гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэһэн байна гээд К. Вальд хэлэбэ.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын тула ООН-ой гэшүүд-гүрэнүүдэй гаргаһан үүсхэлые дэмжэнэб, Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ ехэ анхарал хандуулмаар гээд тоолоноб гэжэ ООН-ой генеральна секретарь мэдүүлээ.

РИМ.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ФАШИСТНУУДЫЕ ГЭМНЭБЭ

ТАСС

1969 оной декабриин 19-дэ Римдэ, Миланда бомбо тэһэлжэ, 16 хүниие алаһан, 100 шахуу хүниие шархатуулһан һүйдхэлтэ хэрэг эмхидхэһэнэйнь түлөө шэнэ түхэлэй гурбан фашистые — Пино Раути, Джованни Вентуре, Франко Фреде гэгшэдые хуулиин үндэһөөр гэмнэбэ. Энэ мэдээсэлэй дуулдамсаар, «хара самсатан» гэдэг хархис этэгээдүүдэй хорото ябуулганууды Италиин үргэн ниитэ дураа гутан буруушаабе.

Гэмнэгдэгшэд гурбуулан баригдажа һуулгагданхай. Рим, Милан, Тревизо ба Италиин бусад хото городуудта хоёр жэлһээ үлүү саг соо үргэлжэлһэн мүрдэлгын материалнуудай үндэһөөр тэдэнэр гэмнэгдэһэн байха юм. Шэнэ түхэлэй фашистнуудай ... ябуулгын орон доторнь һу... таража байһые мүрдэлгэ ... руулаа, «Италиин соц... хүдэлөөнэй» бодото түхэл... жые элишэлэн харуулаа ... зүүнэй ба демократическ... лэл тэмдэглэнэ.

Мүрдэлгын хэрэгые ... гүй эсэстэнь хүргэжэ, ... ябуулгын ушар шалтага... элирүүлжэ, гэмтэй бүх... нүүдтэ, туһалагшадтань, галзалагшадтань шанга ... хэхэһээ гадна, Италиин ... үеын түүхэдэхи эгээн гута... муухай үйлэ хэрэгые ... руулан зайсуулха шухал... жэ «Унита» газетэ бэшэн...

НЬЮ-ЙОРК

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХАРИЛ... ХОЛБООНУУД ТУХАЙ С. ИТОНЭЙ ҺАНАМЖА

Советскэ Союзай бэел... эб найрамдалта поли... Америкын олониитын ... ажал ябуулагша Сайрус ... үндэрөөр сэгнэнэ. Совет... кан харилсаа холбоо хүг... уласхоорондын оршон ... һайжаруулха байха гэжэ ... тэмдэглэбэ.

Итонэй һанамжын ёһо... вет-американ худалдаа ... най харилсаа холбооё хүг... энэ талаар шухала алхам ... хо байна.

ПРАВДА БУРЯТ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: С... эй профсоюзуудай XV съ... делегадуудай КПСС-эй ... ральна Комитедтэ эльгээ... шэг. СССР-эй профсою... XV съездын хүдэлмэри... рэһэн тухай мэдээсэл. К... ЦК-гай тогтоол.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... тор — партийна уялга... А. Субботиной коррес... ци. «СССР-эй 50 жэлэй ... — суглуулбари. «Һайн ... хүрэнгэ — үндэр ургасы... һэн» — А. Буртоновой ст...

Гурбадахи хуудаһанда: ... рэнги» — тематическа... һан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... таг нютагай һонин. Хилы... наһаа ерэһэн мэдээсэл...

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТА» ХАРУУЛ...

13.00 — Дамжуулгы... рамма. 13.05 — Һүүлэй ... 13.15 — «Будильник». ... — «Здоровье» — науч... лярна программа. 14.15 — ... гэтэ телевидени. Үхибүү... рюулагдаһан фильм. 14... «Снежная королева» — ... һайханай фильм. 15... «СССР-эй профсоюзууд... гадуудай хөөрөөн». 16.0... Заводуудай «Боль... «Уралмаш», «Карпаты» ... спортклубуудай телеви... мүрысөөн. 17.00 — Үнгэ... левидени. «Кино аянш... дай клуб». — 18.00 — ... церт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...

18.30 — Мультф... «Звездочка» — кинол...

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...

20.00 — Һүүлэй ... 20.15 — Үнгэтэ теле... «Шок и Шер» — ... най телевизионно фильм... — «Песня не расстаетс... бой» гэжэ концерт. 22... «Молодость». 23.10 — ... нял новелла» — ... телевизионно фильм. 24... «Время» — информа... программа. 00.30 — ... берт Рождественски... дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

21.20 — «Үдэшэ ... Үдэ» — телевизионно... 22.00 — СССР-эй ... һаар 50 жэлэй ойе ... «1927 он». 22.45 — ...

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДОРЖ...

Спорт — Спорт

ТҮГЭСХЭЛЭЙ МҮРЫСӨӨНДЭ МОРДОБО

Теннисээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө ээлжээтэ мүрысөөн «Труд» бүлгэмэй спортын зал соо хоёр үдэрэй туршада болоҗо дүүрээ.

Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Серышева Наташа балшар заахан басагадай дундаһаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ 20-дохи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Ринчинов Серёжа хүбүүдэй дундаһаа илажа гараһан байна.

Эдир басагадай дунда болоһон мүрысөөн һонирхолтойгоор үнгэрөө. Нэгэдэхи интернат һургуулиин һурагша Будаева Октябрина түгэсхэлэй нааданда Маерчукова Татьяные шүүжэ, түрүүшынхеэ республикын чемпион болоо.

Шангай гурбан һууриин түлөө шанга тэмсэл эдир хүбүүдэй дунда болоо. Эсэсэй эсэстэ 35-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша, нэгэдэхи разрядтай Коденев Владимир түрүүлжэ гараһан байха юм. Серышев Михаил хоёрдохи, Лапмилов Геннадий гурбадахи һуури эзэлээ.

Хоёр хоёроороо болоһон нааданда басагадай дундаһаа Серышева Наташа, Маерчукова Татьяна, хүбүүдэй дундаһаа Коденев Владимир, Серышев Михаил гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Түрүү һууринуудые эзэлэгшэдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд, шангууд барюулагдаа.

Теннисээр зоны түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо январь һарада үнгэргэгдэһэн байгаа. Энэ мүрысөөндэ илажа гараһан республикымнай эрхим бэрхэ эдир теннисистнүүд РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө болохо түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсахаяа Пятигорск ошохоор мүнөө мордобо.

В. ПЛУТТ.

УЛААН-ҮДЭ — ТАРБАГАТАЙ...

Санашад болон конькишадай халуун хаһа үнгэржэ, хүнгэн атлетикэдэ дуратайшуулай тулалдаха үе орожо байна. Олимпиин нааданда хабаадалсаха СССР-эй суглуулагдамал командын кандидат болохоор хараалагдаһан В. Цыренов түрүүтэй арба гаран спортсмен Улаан-Үдэ — Тарбагатай — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудаар эстафетнэ урилдаанда хабаадалсаба. Тус мүрысөөндэ хабаадагшад «Буряадай залуушуул» газетын шанда хүртэхэ байһан. Түрүү һуури эзэлхын түлөө шанга тулалдаан «Буревестнигэй» 1-дэхи, «Урожайн» болон «Спартагай» командануудай дунда үнгэргэгдөө.

Бага гээгдэжэ ябаһан командаяа В. Цыреновэй татаадхихадань, тэдэнэр гансата урагшаа гаража, мүрысөөндэ түрүүлээ. Тиин «Урожай» бүлгэмэй команда «Буряадай залуушуул» газетын шанда 2-дохиёо хүртэбэ.

Тус эстафетын шата бүхэндэ сагаараа илалта туйлагшадай дунда Ф. Капустин, Л. Михалев («Труд»). А. Бурлаков, Ю. Климов, В. Цыпылэ («Спартак»), В. Дарбанов, В. Цыренов («Урожай») ороно.

Б. МИРОМАНОВ.

АГААРАЙ ТУЛАЛДААН

— Февралиин тэрэ үдэр бүрхэг байгаа һэн, — гэжэ Куангбинь провинциин М. бүлгэмэй гэшүүн, арадай сэрэгшэ Нгуен Ку хөөрэнэ. — Барайгарай ногоорҗо эхилһэн плантацинууд дээгүүр боро үүлэнүүд бөөгнэрэн сугларба. Манай госхозой хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа гаранхай байба. Вьетнамай арадай армиин ракетэнүүд манай плантацинууд шадар оршодог. Аюулта ушарай болохоор бэшэ шэнги байгаашье һаань, сэрэгшэд дайсадтай тулалдахаар бэлэн, ракетэнүүдэйнгээ хажууда зогсонод. Радарна түхеэрэлгын нюуса антенна огторгой өөдэ шэглүүлэгдэнхэй, дайсанай самолёдуудые «бэдэрнэ». Антенна гэнтэ аниргүй болошобо. Дайсанай самолёдууд районой агаарай дайда худар добтолон ороо гэһэн сошордомо, дохёо соносхогдобо.

Энэ байлдаае хэзээдэшье мартахагүйб. Расчёдуудай номериуд тодо һонороор, тоти мэргэнээр хүдэлнэ. Арадай сэрэгшэдшье окопууд соо һууринуудаа эзэлбэ. Дүтэлжэ ябаһан самолёдуудай дүнгинөөн хадын саанаһаа элихэн дуулдана. Тэдэ хадын оройн саагуур нюугдан, дооhонуур ниидэһээр дүтэлжэ ябана. Зенитнэ буунуудай галаар угтагдаһан «фантомууд» өөдөө гараха баатай болоно. Тэдэ самолёдууд дээшээ гараһанай һүүлээр хойно хойноһоо шүүмайн буужа добтолно. Тэһэрэлгын абяанһаа газар доръбоно. Тиигэбэшье һаань, сэрэгшэд зоригоо алданагүй. Ракетэнүүд табигдан зуралзаба. Самолёдууд тэдэнһээ тэрьедэн, хажуу тээшээ халба һүрэнэ. Теэд юуншье бүтээгүй. «Фантомуудай» нэгэнэйнь һүүлһээ хара утаан бушхаба. Шатажа эхилһэн самолёдһоо хоёр хара юумэнэй — пилодуудай һүрэхые харабаб.

Пилодууд парашюдаа задалангүй удаан ниидэнэ. Парашюдаа задалһанай удаа далай тээшэ шэглүүлхые оролдоно. 7-дохи флодой, эрье шадар харуулда байһан кораблинууд тэдэниие тодон абажа болохо байгаа. Теэд юуншье болоҗо үгэбэгүй. Һалхинда туугдажа, манай сэрэгшэдэй байһан газарта дүтэлжэл ябана.

— Пилодуудай нэгэниинь миний окопто дүтэхэн бууба, — гэжэ Ку хөөрэгөө үргэлжэлүүлнэ. — Барайгарай полиин ханааб соо бууһан байгаа. Американец бүһэдэ хүрэмэ үһан соо парашюдаа арай гэжэ мулталамсаараа зугадаха гэбэ. Би окопһоо гарабаб. Тэрээнтэй носолдожо байбабди. Тиигэһээр байтарни, нүхэднишье хүрэжэ ерээ. Хоёрдохи пилодынь мүн плендэ абтаа.

Эрье шадар байһан кораблинууд пилодуудайнгаа хойноһоо адаглажа байһан байгаа ха. Далай тээһээ тагнуулша хоёр самолёт ерэжэ ябатараа, шанга буудалгаһаа тэдэргээ сухарибад. Часай үнгэрһэн хойно ракетчигүүдэй урда бүлэг «фантомууд» бии болоод, нэгэниинь бусадһаа таһаржа, ракетын түхеэрэлгэ руу добтолбо. Газарта дүтэшэг болоод ябахадань, манай ракетэ тэрэниие тудажархёо. Гал дүлэ соробхилһон самолёдой пилодууд һуражашье үрдибэгүй. Тэдэнэрэй хуби заяан түрүүшын хоёройхиһоо урагшагүй байшоо.

Тулалдаан дүүрэбэ. Таряашад хэжэ байһан ажалаа үргэлжэлүүлээ. Арадай сэрэгшэд бомбонуудаар һандаргагдаһан харгы заһажа захалба. Ракетчигүүд машинануудайнгаа дэргэдэ дайшалхы ёһоор жагсаба.

Үглөөдэрнь дайсанай самолёдууд Куангбинь провинциин ракетчигүүдэй байһан газарта добтолхо һэдэлгэ хэдэ дахин гаргаад, баһал урагшагүйдөө. Амжалта туйлаһан арадай сэрэгшэд үшөө гурбан американ самолёдуудые унагааһан, хоёр пилодые плендэ абаһан юм.

А. ВОЛОДИН,
АПН-эй тусхай корр.

Ханой.